

Leto XIX. Štev. 143

DIREKTOR »BORBE«
VLAJKO BEGOVIĆ
GLAVNI IN ODGOVORNI
UREDNIK
MIROSLAV VITOROVIĆ
UREJA UREDNIŠKI ODBOR

List izhaja vsak dan razen
petka. — Cena 10 dinarjev

Ljudska

BORBA

PRAVICA

GLASILO SOCIALISTIČNE ZVEZE
DELOVNEGA LJUDSTVA JUGOSLAVIJE

»LJUDSKA PRAVICA«
USTANOVljena 3. OKTOBRA
1951 * MED NARODNOOSVO-
BODILNO VOJBO JE IZHA-
JALA KOT 14-DNEVNIK IN
TEDNIK, OD OSVOBODITVE
DO 1. JUL. 1951 KOT DNEV-
NIK, NATO PA KOT TEDNIK
* OD 1. JUNIJA 1953 IZHAJA
KOT »BORBA« ZA SLOVENIJO

V ČETRTEK BO PARLAMENT ODLOČIL O MENDES FRANCEOVEM MANDATU

V Parizu nestrpno pričakujejo

Mendés Franceove izjave glede Indokine in evropske obrambne skupnosti

Od stalnega dopisnika »Borbe«

Pariz, 15. jun. — Pierre Mendés-France je danes nadaljeval svoja posvetovanja z vojaškimi funkcionarji, ki so mu dali poslednja zanesljiva poročila o položaju v Indokini, kateri namerava posvetiti posebno pozornost v svojem programu, ki ga bo verjetno šele v četrtek razvil v narodni skupščini.

Kar zadeva EOS, je že izjavil, da bi bila sprejem ali zavrnitev tega sporazuma enako napačna. Zato bi bilo treba po njegovem mnenju najti takšno

rešitev, ki ne bi izzvala krize narodnih čustev in tudi ne krize atlantske skupnosti. Kakšna bo ta rešitev, ki jo bo brzkone v svojem programu podrobneje obrazložil, se v Parizu veliko bolj zanimajo, kot za njegovo gladišče o likvidaciji vojne v Indokini, ki je znano že od lani in je, kakor je dejal neki poslanec, zdaj že bolj ali manj sprejeto.

Mendés-France je sinoči ponovno potrdil, da ne bo sprejel podpore tako imenovane komunistične parlamentarne skupine (100 poslancev). Toda tu še vedno ugibajo, ali naj to pomeni, da bo sprejel investituro samo v primeru, če dobi absolutno večino (314 glasov) brez teh nezaželenih stov glasov, ali pa se bo zadovoljil z absolutno večino »narodnih« glasov (239). Kaže, da se bo odločil za večjo številko, tako da bo dejansko računal s 414 glasovi. Prav zato pa je le majhna možnost, da bo sestavil vlado.

Za zdaj je več kot verjetno, da ga bodo podprli radikalni socialisti, večina socialistov, del degoliztov in nekaj demokratiških socialistov.

Nikakor pa ne bo mogel računati na narodne republikance in neodvisne. Če dodamo še, da odklanja kominformovce, lahko

pričakujemo, da bo doživel ne-
uspeh.

»Monde« sodi danes o Mendés-Franceu, da mu ni v prid zakonitino prepričanje njegove okolice, da ni tak kot ostali politiki. »Desničarji mu očitajo, da je krenil preveč na levo, levičarji pa, da je čisto na reakcionarnih pozicijah. In kot je narodna republikanska stranka zdaj desničarska zdaj levičarska, tako tudi Mendés-Franceu očitajo, da je enkrat napredni, drugič pa reakcionaren.«

B. Pešič

Zasedanje Donavske komisije zaključeno

Budimpešta, 15. jun. (Tanjug). Z današnje plenarne seje je bilo zaključeno deseto redno zasedanje Donavske komisije. Na seji so sprejeli pravilnik o poslovanju odsekov tajništva v službi komisije. Sklenili so tudi, da bo enajsto redno zasedanje 8. decembra 1954 v Budimpešti.

Varnostni svet OZN, Siam in Indokina

New York, 15. jun. (AFP). Jutri se sestane varnostni svet OZN. Obravnaval bo zahtevo Sijama, da skupina opazovalcev v jugovzhodni Aziji, na siamsko-vietnamski meji prouči položaj, ki po mnenju Sijama ogroža neodvisnost te države.

ZDA so celo za to, da bi skupina opazovalcev krenila ne samo v Siam, temveč tudi v Kambožjo in Laos.

KONFERENCA SZDL ZA OKRAJ LJUBLJANO

Hitrost razvoja in čvrsto delo v komunista odvisna predvsem od dejavnosti SZDL

Tovariš Janez Vipotnik je govoril o delu SZDL v komunih

Danes dopoldne se je v Ljubljani v Veliki filharmonični dvorani začela konferenca Socialistične zveze delovnega ljudstva za okraj Ljubljana. Razen 392 izvoljenih delegatov so dopoldanskemu zasedanju konference prisostvovali predsednik SZDL Slovenije Miha Marinko, člani predsedstva Vida Tomšičeva, Marijan Brecej, Janko Rudolf, Janez Hribar, dalje rektor Univerze Franc Zwitter ter med ostalimi gosti tudi predstavniki mest Beograda, Zagreba in Sarajeva. V imenu JLA se je udeležil konference polkovnik Sarac. Po izvolitvi delovnega predsedstva in potrebnih komisij in potem, ko je konferenca sklenila, da tiskanega politično-organizacijskega poročila Mestnega in okrajnega odbora SZDL, ki so ga delegati predhodno prebrali, ne bodo čitali, je imel referat »O delu SZDL v komunih« tov. Janez Vipotnik.

Ljubljana, 15. junija.

V uvodu je tov. Janez Vipotnik govoril o pomenu združitve organizacij SZDL mesta in okolice, katero je načelno sprejel že zadnji plenum obeh organizacij. Med drugim je dejal, da bo ta združitve zlasti odpravila doseženo neprirodno administrativno mejo med mestom in okolico, ki je ovirala vpliv političnih sil mesta kot najmočnejše socialistične postojanke na okoliške

predele. To velja tudi za manjše centre in njihovo okolje, za bodoče komune, kot so Ljubljana, Kamnik, Litija, Vrhnika in drugi kraji z močnim delavskim elementom, kot najzavestnejšo socialistično silo, kjer so politične organizacije zelo aktivne ter omogočajo hitrejši razvoj socialističnih odnosov kakor pa na podeželju. Če bodo politične organizacije delavne, kar velja predvsem za SZDL, ki združuje največ članstva ter ima možnost široke in pestre dejavnosti, bo okolica lahko s svojim delavskim življenjem ter skupno z delavci v mestih mnogo pomagala v tem boju za socializem, zlasti v borbi proti malomeščanstvu, medtem ko ima mesto odgovorno obveznost do podeželja, kar se tiče pomoči v ljudeh, saj je Ljubljana center političnih, kulturnih, zdravstvenih in drugih delavcev, ki lahko znatno pomagajo pri napredku okolice.

Zahvala kraljice Elizabete

Beograd, 15. jun. (Tanjug). Predsednik republike Josip Broz Tito je prejel od britanske kraljice Elizabete naslednjo brzojavko:

»Gospod predsednik, Vaši ljubeznivi pozdravi ob priložnosti mojega rojstnega dne so mi bili v veliko zadovoljstvo. Toplo vračam dobre želje, izražene meni in mojemu narodu.«

Sestanek šestnajstih v Ženevi

Ženeva, 15. junija (AFP). V Palači narodov v Ženevi je bila danes popoldne zaključena konferenca predstavnikov šestnajstih držav, katerih čete so se borile na Koreji pod zastavo OZN. Po koncu seje delegati niso hoteli dati nobene izjave, o čem so se razgovarjali.

Seja o Koreji

Ženeva, 15. jun. (Tanjug). Pod predsedstvom Edena se je začela danes XV. plenarna seja devetnajstih zunanjih ministrov o Koreji.

Molotov je danes sporočil Edenu, da namerava sodelovati v debati na današnji seji in da bosta govorila tudi severnokorejski zunanji minister Nam Il ter kitajski ministrski predsednik Ču En Laj. Nam Il je predlagal sklenitev sporazuma med Severno in Južno Korejo po zaključku vojnega stanja med obema deloma razkosane Koreje.

Dokončna ali začasna ureditev tržaškega vprašanja?

Kompromisna poravnava teritorialnega spora očitno ne zadovoljuje povsem ne ene ne druge strani. To je nemogoče, ker bi sicer ne šlo za kompromisno poravnavo. Vsaka stran pri takšni ureditvi neogibno izgubi nekaj tistega, kar po pravici zahteva. Nobena stran ne uresniči svojih teritorialnih zahtev v tolikšnem obsegu, kakor bi hotela. Gledano s tega stališča kompromisna ureditev ne za eno ne za drugo stran ni dokončna. To pa vendarle ne pomeni, da kompromisna ureditev ne bi mogla biti ureditev »de facto« in »de jure«. Mešati ti dve stvari je napačno in po tej poti ne pridemo naprej.

Na to je treba opozoriti zato, ker se nam zdi, da v sedanjih fazah obravnavanja tržaškega vprašanja ti dve stvari čisto mešajo in da gledajo na tako imenovano začasno ureditev na način, v katerem so skrite nekatere negativne težnje. Mnogo govore samo o žrtvah ene strani, molče in pozabljajo pa na žrtve druge strani. Kompromisno ureditev prikazujejo in obravnavajo samo kot provizorično ureditev za eno stran in kot končno za drugo. Drugače povedano, na stvar ne gledajo ali nočejo gledati v njeni celoti.

Sodeč po vsem si nekateri ljudje v Rimu še zmeraj zamišljajo kompromisno ureditev tržaškega vprašanja kot začasno za Italijo, kot dokončno pa za Jugoslavijo. Zamišljajo si tako, da bi dobili upravo nad cono A, pod začasno ureditvijo pa razumejo »uresničitev prve faze« v prizadevanju, da bi dobili vse STO.

Italijanska diplomacija je jasno orientirana na privolitve v začasno ureditev, v kateri bi se ob manjših popravkih zrcalil sklep z dne 8. oktobra. »Torinska štampa« z dne 6. junija. »Cono B« bi dali Jugoslaviji samo začasno »rimski Tempo« z dne 6. junija. »V italijanskih vesteh« je rečeno, da bi bila razdelitev STO med Italijo in Jugoslavijo vzdolž sedanje meje med conama takšna, da bi Italija še zmeraj lahko zahtevala cono B, ki je zdaj pod jugoslovansko okupacijo (agencija »Reuter« v komentarju z dne 8. junija).

Ko je obravnaval novo mejo kot ureditev »de facto«, ne pa

tudi »de jure«, je belgijski »Croix« z dne 11. junija pisal, »da ta klavzula ustreza zahtevam italijanskega javnega mnenja in nacionalističnih strank, ki se nikakor nočejo odpovedati nobeni pravici svoje dežele do celotnega spornega ozemlja. Če bi Scelbova vlada v to privolila, bi bila v nevarnosti, da pade, in to bi utegnilo povzročiti hudo notranjo krizo. Maršal Tito bi lahko sprejel to, če bi mu zagotovili anglo-ameriško poročilo, da bo ta razdelitev trajna.«

Kakor vidimo iz tega citata, govore samo o italijanski, ne pa tudi o jugoslovanski javnosti. Upošteva samo razpoloženje Italije, na razpoloženje naše javnosti pa sploh ne mislijo. Kompromisno ureditev tržaškega vprašanja obravnavajo samo kot začasno ureditev samo za Italijo, ne pa tudi za Jugoslavijo. Po teh nazorih naj bi bila taista ureditev dokončna za Jugoslavijo, za Italijo pa začasna.

Takšno nepravilno gledanje, takšno dvojno mero nahajamo tudi v nekaterih resnih časniki, o katerih ne bi mogli reči, da so v tržaškem vprašanju pristranski. Tako je na pr. pariški »Monde« 10. junija pisal:

»Če hoče italijanska vlada odstraniti notranjo krizo, lahko privoli samo v ureditev »de facto«, ureditev »de jure« pa si pridržuje bodočnost. Upravičeni italijanski občutljivosti bi bilo tako zadovoljeno. Ali bo maršal Tito v to privolil? Zelo verjetno, ker so razlogi, da to verjamemo. Američani in Angleži so ga že obvestili, da ima sporazum »de facto« v njihovih očeh značaj dokončne ureditve.«

Nobenega dvoma ni, da je povsem napačna koncepcija, po kateri bi kompromisna poravnava teritorialnega spora bila dokončna ureditev za eno stran, za drugo pa začasna. Kakor smo že poudarili v začetku, kompromisna ureditev ne more v celoti zadovoljiti ne ene, ne druge strani, gledano s stališča nacionalnih teritorialnih aspiracij, ne more biti končna ureditev. Nikjer pa ni rečeno, da bi to morala biti ovira na poti k takšni ureditvi. V svoji osnovi in stoječ na stališču realnih pogojev, sta to vendarle dve ločeni stvari. Privoliti v eno ureditev v danih razmerah ne po-

meni odpovedati se nacionalnim aspiracijam.

Mi smo podpisali z Italijo mirovno pogodbo, čeprav naše upravičene zahteve z njo niso bile izpolnjene, čeprav je po tej pogodbi na deset tisoče Slovencev ostalo zunaj Jugoslavije. Mi pa se s podpisom italijanske mirovne pogodbe nismo odpovedali pravicam do Beneške Slovenije, Kanaleske doline, področja Gorice in Tržiča ter ostalih področij, kjer prebivajo ljudje, ki pa so priključeni Italiji. »De facto« in »de jure« ureditev — kakor jo določa mirovna pogodba z Italijo — torej ni pomenila in tudi ne pomeni dokončne ureditve nacionalnih aspiracij. To je jasno poudarila jugoslovanska delegacija ob podpisu mirovne pogodbe z Italijo 10. februarja 1947, ko je vključila v protokol posebno deklaracijo naše vlade, v kateri je med drugi mrečeno.

»Vlada FLRJ izjavlja, da se narodi Jugoslavije s podpisom te mirovne pogodbe ne odpovedujejo ozemljem, ki so etnično njihova, pa ostanejo po tej pogodbi zunaj meja FLRJ, da še nadalje uteljavljajo pravico do teh ozemelj ne glede na morebitne etnične spremembe, ki bi nastale v prihodnosti kot posledica tuje gospodstva nad temi področji.«

Isto velja tudi za naše stališče v tržaškem vprašanju. Mi smo za ohranitev miru in njegovo okrepitev prispevali velikanske žrtve. Privolili smo v to, da bi mesto Trst zdaj z določenimi pogoji priključili Italiji. S tem pa se nismo odpovedali in se tudi ne bomo odpovedali našim pravicam do Trsta. Jasno je, da se naši narodi nikoli ne bi mogli odreči svojim bratom in sestram v Trstu in da se naša vlada, kot zvesti tolačca koristi našega ljudstva, nikoli ne bo odrekla našim zakonitim pravicam.

Toda to nas nikoli ni oviralo — kakor je praksa prepričljivo dokazala — da zahtevamo, in sicer za ceno velikanskih žrtev, kompromisno ureditev, ki bi v danih razmerah pomenila zaslišno ureditev, bodi začasno, bodi dokončno, ureditev, s katero bi napravili konec konec sedanjemu sporu o tržaškem vprašanju. Isto po pravici zahtevamo tudi od Italije. Pravzaprav je poravnava

tržaškega spora v njegovi sedanjih obliki tudi odvisna od Italije.

V danih pogojih stvarna ureditev tržaškega vprašanja, za katero se zavzemamo, očitno ne more biti idealna ureditev, in razumljivo je, da je naši narodi ne bodo sprejeli kot končno ureditev v smislu njihovih nacionalnih teženj.

Takšna ureditev torej ne zahteva ne od ene, ne od druge strani, da bi se odrekla svojim težnjam. Drugače povedano, možno je doseči kolikor toliko znosno ureditev tržaškega vprašanja tako, da ostaneta obe strani še nadalje pri svojih teritorialnih aspiracijah, o stopnji začasnosti oziroma o stopnji trajnosti takšne ureditve pa lahko razpravljamo. Mi nimamo ničesar proti temu, da bi po sporazumni poti ugotovili stopnjo njene začasnosti oziroma trajnosti. Razume se, da velja ta stopnja enako za obe strani.

Ce bi prišlo na vprašanje dokončnosti ali začasnosti do nasprotnih mnenj, to očitno ne bi bil konflikt med jugoslovanskimi in italijanskimi aspiracijami, marveč konflikt med koristimi čimvečje stabilnosti miru v tem delu sveta ter recipročnimi jugoslovanskimi in italijanskimi nacionalnimi težnjami. Gotovo je torej v skupnem in splošnem interesu, da v obravnavanju stopnje trajnosti ureditve upoštevamo ta zelo pomembni element.

Predsednik Tito je pojasnil stvarno alternativo ureditve tržaškega vprašanja, ko je 7. maja prestavniku »New York Timesa« med drugim izjavil:

»Dokončna ureditev bi lahko bila takšna, da bi ne ena, ne druga dežela ne dala izjave, da se odpoveduje nadaljnjim pretenzijam. Mi tega ne zahtevamo od Italije, pa tudi oni nimajo pravice zahtevati to od nas... Samo zavezniki, ki so zainteresirani, bi morali v tem primeru izjaviti, da ne bodo podpirali pretenzij ne ene, ne druge strani in da ne bodo ne eni, ne drugi pomagali, da bi uresničila svoje pretenzije.«

To bi v sedanjih razmerah najbolje ustrezalo koristim ene in druge strani, ker bi pomenilo prispevek k utrditvi miru v tem delu sveta.

Jože Smole

se odločanje o posameznih vprašanih približa volivcem. Občine ali neki drugi organi, naj bi imeli svojo samostojnost, toda s pridržkom, da se glavna vprašanja mesta enotno rešujejo. Verjetno bi lahko bili taki organi v Mostah, Šiški, za Bežigradom in podobno, medtem ko bi sredina mesta lahko ostala celota. Če bo imela komuna srečno roko za urejevanje najširše problematike na svojem področju, tedaj bo pomenila najboljšo šolo socialistične družbene zavesti. Toda napačno bi bilo misliti, da bo teklo vse samo od sebe brez pomoči zavestne organizirane politične sile.

NALOGA SZDL PRI BODOČEM RAZVOJU KOMUNE

Hitrost razvoja in čvrsto delo komun je odvisno predvsem od aktivnosti političnih organizacij, posebno pa Socialistične zveze kot najbolj množične organizacije. Vloga in dejavnost te organizacije v obdobju izgradnje komune ter nadaljnega razširjanja družbenega upravljanja in razvijanja socialističnih odnosov pa nista več takšni, kakor jih poznamo iz časov Osvobodilne fronte. Zato nas v obdobju formiranja komun nikakor ne more zadovoljiti sistem dela nekaterih organizacij SZDL, ki se sestajajo in popirajo za delo le ob dogodkih, kot so n. pr. volitve ali obletnica Osvobodilne fronte itd. Naš družbenopolitični razvoj pričakuje in zahteva od SZDL najširše politične pobude. Biti mora spremljevalec slehernega političnega dogajanja in politično pripravljati tla za nadaljnji družbeni in gospodarski razvoj. Občinski in terenski odbori Socialistične zveze morajo postati politična vodstva, sproti ocenjevati politična dogajanja in usmerjati politično razpravljanje. Tu bo moralo biti torišče dela.

Ce pa se bo SZDL borila za praktično politiko izgradnje socializma in če bodo njeni sestanki tista oblika, kjer se ta politika ustvarja in kontrolira, potem ne bomo nikoli v zadregi, kaj naj terenska ali vaška organizacija stavi na dnevi red svojega sestanka. Socialistični zvezi pa tudi ne more biti vseeno, kaj se n. pr. dogaja v tovarni, kako delavski svet in upravni odbor v njej v imenu družbe ravna za družbenimi fondy, kakšno je njudele kompetenc in za to, da

(Nadaljevanje na 2. strani)

CHURCHILL IN EDEN bosta obiskala Eisenhowerja

V spodnjem domu se je Churchill začasnno izognil kočljivi razpravi o ženevski konferenci

London, 15. junija (Tanjug). Winston Churchill in Anthony Eden bosta 25. t. m. odšla k predsedniku Eisenhowerju na kratek obisk. To je danes Churchill potrdil v spodnjem domu.

Ob izjavi o njunem potovanju v Washingtonu poudarjajo v spodnjem domu, da je Churchill sprejel vabilo predsednika ZDA

Dulles napoveduje konec v Ženevi

Washington, 15. jun. (AFP). Ameriški zunanji minister Dulles je izjavil na današnji tiskovni konferenci, da ZDA ne nameravajo prevzeti pobude glede omejitve pogajanj, ki bi jih Francija želela nadaljevati. Toda ZDA bi utegnile zapustiti ženevsko konferenco, je pripomnil Dulles. Dejal je tudi, da Velika Britanija sodi, da so možnosti ženevske konference izčrpane in da je napočil čas, ko je treba proučiti alternativne rešitve.

Dulles je zatem izrazil upanje, da bo bližnji prihod predsednika Churchilla in zunanjega ministra Edena v Washingtonu pripomogel, da bodo dosegli napredek glede vzpostavitve sistema kolektivne obrambe v jugovzhodni Aziji.

spriče neuspeha ženevske konference. Sodijo, da se bodo razgovarjali predvsem o položaju na jugovzhodu Azije. Eisenhower si bo prizadeval izgladiti anglo-ameriška naspotja glede Indokine in pospešiti izvedbo načrtov o kolektivni varnosti v tem delu sveta.

Vremenska napoved

Vremenska napoved za sredo 16. junija: Pretežno oblačno vreme, od časa do časa nekaj manjših padavin, pozneje delna razjasnitev. Temperatura se ne bo bistveno spremenila.

Konferenca SZDL okraja Ljubljana

(Nadaljevanje s 1. strani.)

no gospodarstvo, kako se uporabljajo družbena sredstva. Delavsko upravljanje je doslej doseglo velike uspehe in močno okrepilo čut odgovornosti proizvajalcev do skupnosti, za kar nam je najboljši primer pomoč naših kolektivov ob celjski katastrofi, kjer so delavci pravilno doumeli pomen družbene lastnine ter jo reševali, čeprav je bila v nevarnosti njihova osebna lastnina. Toda v nekaterih kolektivih je še vedno opaziti težnjo po odpravi vsake družbene kontrole nad upravljanjem družbenega premoženja, težnja, da se kolektiv zapre v tovarno in loči od skupnosti. Proti takim pojavi se pa treba boriti in naša organizacija ima skupno s sindikati to nalogo.

Nadalje je tov. Vipotnik opozoril na naloge Socialistične zveze pri reševanju oblastvenih problemov. Dejal je, da z zborov volivcev glede na to, koliko jih je bilo in kakšna je bila udeležba in o čem so razpravljali, s temi zbori se ne moremo biti zadovoljni. Prenehati je treba s prakso, da se v ljudskem odboru ali njegovih organih najprej sprejme sklep, na kar šele volivci o njem šele naknadno razpravljajo. Če pa hočemo doseči živahnije sodelovanje zborov volivcev, zahteva to tudi večjo dejavnost Socialistične zveze. Ne gre le za mobilizacijo članstva pri udeležbi na zboru, temveč je treba, da se SZDL na zbor volivcev politično pripravi in da se člani dejansko borijo za konstruktivne sklepe.

Najboljša pa tudi ni bila po-

vsod zveza in stiki odbornikov z volivci. Mnogo odbornikov svojo nalogo razume in se trudi, da jo dobro izpolni, vendar pa so še nekateri, ki mislijo, da zadostuje, če pridejo le na zbor volivcev, izven teh pa ne iščejo stika z ljudmi, čeprav bi bili pogostejši sestanki tudi s posameznimi skupinami volivcev odbornikov v pomoč in bi mu krepili samozavestnejše nastopanje na zasedanjih ljudskega odbora. Odborniki pa bi morali tudi do potankosti vedeti, kakšni so sklepi in dejavnosti ljudskega odbora ter poznati delovanje družbenega organizma v celoti. Vse kritike so vredni odborniki, ki prihajajo na zbere volivcev nepripravljeno ter ne morejo odgovorjati na vprašanja volivcev.

Dalje je tov. Vipotnik govoril o najnem sodelovanju SZDL pri nadzorstvu in pomoči ustanovam kot so socialno zavarovanje, kjer prihajajo na dan zelo pereči problemi, ter o aktivnosti organizacij in članov SZDL pri uvajanju družbenega upravljanja v pravo, ki se pripravila. Toda tudi pri družbenem upravljanju stanovanjskega fonda, ki je doslej najširše samoupravljanje, čaka Socialistično zvezo še mnogo dela ter predvsem pojasnjevanje novih socialističnih odnosov. Na koncu je še poudaril, da šteje SZDL v ljubljanskem okraju okrog 125 tisoč članov ter je zato izredna politična družbena sila, katere delo bo prišlo še bolj do izraza, če jo bodo vodstva pravilno usmerjala in navajala zlasti k temu, da bodo člani pogumno razpravljali o vseh perečih vprašanjih.

DELO KOMISIJE ZA IDEOLOŠKO-POLITIČNA VPRAŠANJA

Življenje naj narekuje vsebino ideološko-političnega dela

Razprave v komisiji za ideološko-politična vprašanja, ki se je sestala popoldne v Klubu poslancev, je vodil France Pečovšek. Govorilo je veliko število delegatov o ideoloških in političnih problemih, ki jih vidijo pri svojem delu na terenu. Mnogi so navajali, da je prav v zvezi z bodočimi komunami potrebno, da se na terenu premostijo mnoge politične in ideološke ovire.

Čeprav so delegati prikazovali najrazličnejše prijeme dela, na vasi in v mestu, pa je bilo vendarle iz vseh razgovorov razbrati eno značilnost: iskanje oblik dela. Razprava je namreč pokazala, da je udeležba na raznih sestankih, zborih volivcev itd. zelo slaba povsod tam, kjer vodilni člani SZDL niso našli prave vsebine dela, s katero bi ljudi v resnici zainteresirali. Kot so omenili delegati Arigler Adolf, Svežozar Polič in drugi, so prav v prilagojevanju ideološko-političnega dela člani SZDL čisto vse preveč šablonski, enostranski in prav zato so tudi sestanki dolgočasni in odvratni ter obiskani sestankov vedno slabši. Premalo so člani SZDL iskali primerne

oblike dela, ki bi ga prilagodili na primer za mladino, za kmete, za delavske centre, ki bi ga prilagodili trenutnim najvažnejšim problemom, ki ljudi življenjsko zanimajo. Nekateri delegati so znali povedati, da so s pravilnim izborom vsebine dela zainteresirali velik del članstva. Na terenu Hinka Smrekarja v Siskli, ko se je pred meseci pojavilo vprašanje najemnin, je tenerska organizacija SZDL sklicala množični sestanek prav o tem problemu. Udeležba je bila velika in razprava zelo živahna in koristna. Take uspehe so imeli tudi na terenu Tobačne tovarne in v nekaterih občinah okolice, kjer so prisluhnili potrebam ljudi.

Dr. Vogelnik, Zvone Miklavčič in nekateri drugi so govorili tudi o vlogi Ljubljane kot kulturnega centra komun in njenega vpliva na okolico. Govora je bilo tudi o Univerzi, ki je po sestavu študentov preveč ljubljanska in ne slovenska, o tisku, o izbiri filmov pri uvozu iz inozemstva in o drugih problemih. Komisija bo nadaljevala z delom jutri.

Nastajanje komun je stvar razvoja

Na popoldanski konferenci komisije za vprašanje družbenega upravljanja, ki jo je vodil dr. Marjan Dermastja, se je oglasil k besedi tudi dr. Marjan Brečelj, ki je govoril o nastajanju komun. Poudaril je zlasti, da bi bilo napačno predstavljati si ustvarjanje komun kot nenadne skoke ali nekakšno reorganizacijo, ker je to nastajanje stvar naravnega razvoja. Govoril je dalje o tem, da je tisto, kar si predstavljamo pod pojmom komun, vmesna stopnja med občinami in okraji. Sedanja zakonodaja že daje okrajem elemente, ki označujejo samoupravljanje ljudstva v nekem kraju in predstavljajo zarodek komun. Po drugi strani pa so občine sedaj predvsem administrativne enote in predvsem po svojih pristojnostih, ki so ozke, ne morejo predstavljati komun. Gre torej za to, da poiščemo vmesno enoto, ki se poraja na svoji ekonomski osnovi. Tov. Marjan Brečelj je potem govoril o tem, da se v tako imenovanem ljubljanskem bazenu že kažejo obrisi takšnih enot. Vse kaže, da posamezna središča v tem bazenu (Jesenice,

Kranj, Tržič, Kamnik itd.) ne bodo mogla biti več ločena od svoje okolice, ker razvoj narekuje združitev mest in zaledij v celote. Takšne enote pa ne bodo več administrativne, ampak bodo enote družbenega upravljanja. V bodočnosti ne bo moglo biti n. pr. ljubljansko mesto zase, okraj pa zase, ampak bo nastala skupnost komun. Tov. Marjan Brečelj je potem še poudaril načelo, da so v naši državi posamezni državljani, podjetje in okraj enakopraven član družbe in da bo to načelo morala čuvati vsaka komuna.

VEČ PRISTOJNOSTI OBCINAM

Tov. Vlado Krivic je opozoril na škodljiva mnenja v zvezi z nastajajočimi komunami, po katerih naj bi združevanje mest prizadelo bodisi razvoj mest, bodisi okolice. Dejal je, da bo po združitvi šel razvoj zaradi večje skladnosti hitreje tako v mestu kot tudi v okolici. Izrazil je tudi misel, da z nastajanjem komun razvijamo predvsem iniciativno delovnih množic, kar bo nedvomno rodilo tudi ekonomske pridobitve.

Nato je tov. Krivic dejal, da pripravljamo nastajanje komun že lahko s tem, da bi vse pristojnosti, ki jih zakon daje občinam, tudi dosledno prenesli na okrajev na občine. Tako naj bi občine bile udeležene na dohodkih podjetij in podobno, ker bi občine s tem izšle iz sedanje administrativnega okvira ter bi se tudi mnogo bolj zanimale za delo v podjetjih na svojem področju.

Delegatka Fani Zagar se je v zvezi z ugotovitvijo, da je MLO

preobremenjen z drobnimi nalogami in zato zamenjava važnejše probleme, zavzela za občine, s čimer bi v upravljanje pritegnili več ljudi; te občine bi tudi bolj življenjsko urejale drobne, toda za ljudi važne probleme, kot pa jih je mogoče urejati zdaj iz središča.

VZGOJA OTROK ZANIMA CELOTNO DRUŽBO

Tov. Vlado Vodopivec je razvil nekatere misli o družbenem upravljanju v šolstvu, ki še ne ustreza socialističnim odnosom na drugih družbenih področjih. Omenil je dvoje napačnih poj-

DELO POLITIČNO-ORGANIZACIJSKE KOMISIJE

Kako izboljšati delo osnovnih organizacij

Tovariši, ki so se oglašali k razpravi o politično organizacijskih problemih SZDL v Ljubljani in okolici so, čeprav ne zanikajoč uspehov SZDL, obravnavali zlasti šibkejšo stran v organizacijah Socialistične zveze ter nakazovali, kaj bo treba storiti, da bodo uspehi vsepovsod še večji. Tov. Tomo Breje je med drugim opozoril zlasti na tisti del članstva, ki je v političnem življenju neaktiven. Ne prihajajo na sestanke, neredno plačujejo članarino, da o kakšnem političnem delu sploh ne govorimo. Med njimi so čestokrat kritikarji in nevarnost je, da se bodo povsem odtrgali od političnega življenja. Dejal je, da sta za dobro politično delo SZDL potrebni dve stvari: dobro vodstvo in zlasti aktivnost osnovnih organizacij. Prvo bomo lahko dosegli, če posamezniki funkcionarjev ne bomo obremenjevali z desetimi funkcij, drugo pa zlasti z vključevanjem ljudi v razna društva in druga družbena torišča.

Tov. Jože Debeljak je glede na zbere volivcev opozoril, da je njih delo čestokrat slabo in da tudi ni odziva volivcev zato, ker predsedstva zborov volivcev v razdobju med posameznimi zbori nitišar ne delajo ter se ne potrudijo preskrbeti volivcem odgovore na vprašanja, ki so jih na zborih postavljali. Več delegatov je bilo tudi mnenja, da je za mnoge člane SZDL zelo slabo

Delo zakonodajnih odborov Zvezne ljudske skupščine

Beograd, 15. junija. (Tanjug). Zakonodajni odbora obeh domov Zvezne ljudske skupščine bosta začela v petek, 18. t. m., obravnavati osnutek zakona o zdravstvenem zavarovanju delavcev in uslužbencev, sprejet nedavno v odborih, pristojnih za vprašanja ljudskega zdravlja in socialne politike. Ker je delo zakonodajnih odborov zadnja faza proučevanja zakonskega osnutka, lahko smatramo, da bo osnutek tega zakona predložen skupščini na njenem prihodnjem sestanku.

Ugleden gost v naši državi

Priština, 15. jun. (Tanjug). — Direktor oddelka za prehrano Mednarodne organizacije za kmetijstvo (FAO) dr. William Aykroyd je prispel v kosovsko-metohijsko oblast, kjer bo z našimi strokovnjaki proučil ukrepe za zatiranje pelagre, golše in podobnih bolezn. Pri nas se je mudil že lani skupaj z ameriškim izvedencem v Mednarodni zdravstveni organizaciji (WHO) dr. Darbyem. Obiskala sta Kosmet in ugotovila, da lahko pelagro uspešno zatiramo, če okrepimo koruzno moko z vitaminom B in drugimi preparati.

Avstrijski novinarji na poti po Jugoslaviji

Beograd, 15. jun. (Tanjug). — Kot gostje Turistične zveze Jugoslavije je prispelo v našo državo osem urednikov avstrijskih časnikov z Dunaja, iz Gradca in Salzburga. Pri nas ostanejo deset dni in ogledali si bodo glavne turistične kraje Slovenije, Hrvaške, Primorja, Dalmacije in Črne gore.

Novo turistično mesto pri Budvi

Budva, 15. jun. (Tanjug). Na otočku Sv. Stefana blizu Budve že nad leto dni prenavljajo kulturnozgodovinsko važna naselje iz 15. stoletja v novo turistično mesto, ki bo sprejelo prve goste prihodnje leto. Mestece bo ohranilo svoje srednjeveško lice, njegovih 80 hiš pa bodo uredili za nastanitev turistov. Mestece ima tri majhne restavracije in več okrepčevalnic, dalje bazen s toplo in mrzlo vodo, več teras z razgledom na morje in slikovito okolico. To mestece je zgradilo pleme Paštrovičev. V starih časih je bilo večkrat porušeno, po drugi svetovni vojni pa je ostalo v njem le nekaj družin.

movanj. Nekateri so sodili, naj bi v šolskih odbori odločali le poklicni prosvetni delavci. To mnenje pa je v glavnem že premagano. Spet drugi so sodili, naj bi bili v organih družbenega upravljanja v prosveti zastopniki staršev in vzgojiteljev, kar pa tudi ni popolnoma v skladu z interesi družbe glede vzgoje. Pri tem namreč ne gre samo za interese učiteljev in staršev, ampak za interes celotne socialistične družbe, ki se mora zanimati, ali šola ustreza socialističnim ciljem, zato se morajo v družbenem upravljanju v prosveti uveljaviti tudi množične organizacije.

spričevalo skoraj 2 milijona din zaostale članarine.

Tov. Henrik Zdešar pa je govoril o mladini in o naši skrbi za njo, ki je bila čestokrat pomanjkljiva. Vedno bolj pereče je vprašanje šolskih prostorov, nerušena pa so tudi še mnoga načelna vprašanja vzgoje mladine. To bomo bolj obravnavali odslej, ko vpeljemo družbeno upravljanje tudi v prosveto.

Manj so se v začetnem delu komisije oglašali k besedi delegati iz okolice. Pri delu na terenu so pohvalili zlasti pobudo SZDL za prirejanje občinskih praznikov, ki so naleteli na velik odziv. Mnogokje pa delo še hromi razsežnost posameznih terenov.

Vsi delegati so se strinjali, da so problemi, ki jih je obravnaval v referatu tov. Vipotnik, pravilno postavljeni, o sprejetih predlogih in razpravi pa bo komisija jutri poročala konferenci.

M. N.

Novo telo za zaščito zakonitosti v gospodarstvu

V razpravi o kršitvi gospodarskih predpisov, ki se je razvila včeraj na posvetovanju javnih pravobranilcev republik v Beogradu, so sprejeli predlog o ustanovitvi tako imenovanih koordinacijskih teles. Le-ta bodo svoje delo posvetila izključno proučevanju vseh tistih dejanj, ki jih kot novo vistvo gospodarskega kriminala preganjajo razne inspekcije in javna pravobranilstva, presojojo pa državne arbitraže. Gre torej za popolnejši sistem v boju proti kršitvam gospodarskih predpisov po podjetjih in odgovornih uslužbencih v njih. V teh telesih bi bili javni tožilci, predstavniki tajništva za gospodarstvo in organov za nortranje zadeve, dalje javni pravobranilci in predstavniki državnih arbitraž, po potrebi pa tudi predstavniki raznih inspekcij.

Na posvetovanju so poudarjali, da se je doslej pokazalo, da v preganjanju te vrste gospodarskega kriminala ni enotnega sistema v delu raznih organizacij, ki se s tem ukvarjajo. Zato se je dogajalo, da so arbitražam prijavljali takšna kaznivá dejanja vsi ti organi, vsem tem pa ni bilo organiziranega nastopa, ne enotnih panog. Delo inspekcij, pravobranilcev, tajništva za gospodarstvo itd. se je zato precej razblinjalo in utapljalo v drobnih prekrških, namesto da bi vso svojo pozornost posvetili prekrškom, ki so v sedanjem trenutku za naše gospodarstvo najvažnejši.

Koordinacijska telesa, kolikor jih predvideva ta predlog, bi vsekakor pripomogla, da bi se v ustreznem delu za zatiranje pre-

Spremembe v dodeljevanju kreditov za stalna obratna sredstva

Na sestanku upravnega odbora Narodne banke FLRJ, ki je bil pred dvema dneva, so govorili o uspehih dosedanega kratkoročnega kreditiranja in ukrepih, da bi zagotovili pravilno funkcioniranje sistema stalnih obratnih kreditov z natečaj. Treba je zagotoviti redno poslovanje podjetij. Na dosedanjih natečajih so bili krediti razdeljeni neenakomerno. Nekatera podjetja, in sicer prav tista, ki so poslovala lani slabše, so dobila več kakor potrebne, druga, bolj organizirana, pa niso dobila niti najpotrebnejših vsot.

Očitno je torej, da je treba dodeljevanje kreditov spremeniti. Pri tem je glavno načelo, da morajo krediti zagotoviti normalno in redno poslovanje gospodarskih organizacij ob upoštevanju kreditnih pogojev vsake izmed njih. Odslej naj bi dobivale gospodarske organizacije toliko kreditov, kolikor jih dejansko potrebujejo. O tem bi sklepal upravni odbor Narodne banke za vsa podjetja, razen tistih, ki so važna za vse gospodarstvo. Njim bi kreditne dodeljeval upravni odbor republiške oziroma glavne centrale Narodne banke.

Komisije za zbiranje potrebnih podatkov bi se držale orientacijskih koeficientov, ki bi jih kdaj pa kdaj določila Narodna banka v sporazumu z zavodom za planiranje, o čemer bi se poprej posvetovala z Zvezno industrijsko zbornico. Mnoge gospodarske organizacije, ki jim primanjkuje kreditnih sredstev, bi bile primorane jemati predvsem dodatne

Skupina iz Litostroja pred sodiščem

Ljubljana, 15. junija. Pred okrožnim sodiščem v Ljubljani se je že včeraj začela zanimiva razprava proti šestorici vodilnih uslužbencev iz Litostroja z bivšim direktorjem Francem Pečarjem na čelu. Obtožnica jim očita zlorabo uradnega položaja in uradnih pravic.

krškov gospodarskih predpisov uveljavljala enotna politika in uporabljale metode, ki so sad vsestranskega in širšega proučevanja. Zato bi v prihodnje vse takšne kršitve prijavljali javnemu pravobranilstvu, ki bi potem sprožilo postopek pred arbitražo, vtem ko bi bila naloga inspekcij in ostalih organov takšne prekrške odkrivati.

Letošnja turistična sezona

bo zaradi slabega vremena v maju in prvi polovici junija krajša kakor druga leta

Turistična sezona bo letos krajša kakor druga leta. Maj je bil brez običajnega vrvenja v naših letoviščih in vse kaže, da število gostov tudi v prvi polovici junija ni kaj prida naraslo. Mnoga gostinska podjetja pravzaprav sezone sploh še niso začela. Da je število gostov letos tako padlo, so v glavnem trije razlogi: nenelno deževje in hladno vreme, zlasti v maju, ukinitve regresa in razmeroma še visoke cene.

Od lanskega leta se cene v gostinskih podjetjih niso dosti spremenile. Če jih presojava stvarno, pridemo do sklepa, da so za domače letoviškarje s povprečnim zaslužkom nedostopne, glede na cene v tujih letoviščih pa so celo znatno prenehle. Ljudje so pričakovali, da bodo cene po znižanju amortizacije, ki jo pla-

čujejo turistična gostinska podjetja zdaj samo v sezoni, padle za toliko, za kolikor se je znižovala. To bi znašalo približno 60 do 70 dni na osebo dnevno. V turističnih krajih so sicer sprejeli znižanje amortizacije z zadovoljstvom, cen pa večidel še niso znižali. Nekatera podjetja so jih že hotela znižati, pa so ostala pri starih cenah, vtem ko druga še čakajo, da bodo imela v rokah odlok o znižanju amortizacije.

Neprimerno večje je zanimanje za letovanje v taboriščih, ker so cene v njih dostopnejše. Za julij in avgust je rezerviranih nekaj 90 % prostora v taboriščih. V turističnih krajih pa računajo, da bodo zdaj, ko se je začela letna sezona, oživel tudi hoteli. V glavnih turističnih krajih, zlasti tam, kjer so mnogo sob rezervirani za tujce, bodo hoteli v glavnem bržkone zasedeni.

Težave industrije za predelovanje rib

S posvetovanja predstavnikov ribarske industrije na Reki

Na posvetovanju predstavnikov ribarske industrije danes na Reki, ki ga je sklicala Zvezna industrijska zbornica, je bilo središče razprav vprašanje surovin, zlasti uvoznih. Posebnost te industrije, ki jo zastopa 24 podjetij v coni B, je v tem, da proda 80 % celotne proizvodnje v tujno. Druga posebnost te industrije pa je nesigurnost proizvodnje, ki je odvisna od lova rib sardel, skuš in lokard. Ta lov je namreč vezan na noči brez mesečine in je omejen na sezono od aprila do oktobra. Kot surovina pride v poštev poleg plavkih rib v večji meri le še tuna. Predelava svežih rib je lani zaposlevala tovarno komaj 60 dni. V času, ko ni svežih rib, pa predelujejo tovarne s sirom ribe, zlasti filete. Nesigurnost v preskrbi z ribami občuti ta industrija zlasti letos, ko je bil v aprilu in maju lov zelo slab, kar bo onemogočilo planirano povečanje predelave za nadaljnjih 25 %. Celotna ribarska industrija bi lahko predelala glede na svojo kapaciteto še enkrat več rib.

hladilnic bo letos vzpostavljena. Največje težave ima ribarska industrija pri preskrbi z materialom, ki ga mora uvažati iz tujine. Tako mora na primer uvoziti v letnem povprečju 700 ton olivnega olja, ker ga doma ne moremo dobiti, kajti široka potrošnja absorbira skoraj vsa domača pridelek tega olja. Zato je ribarska industrija zelo zainteresirana na tem, da se razširi kultura olj in je v ta namen dala na razpolago 1 milijon dinarjev. Drugi važni uvozni material je bela pločevina, ki predstavlja 25 % proizvodnih stroškov. Potreba ribarske industrije v tem materialu znaša okrog 2000 ton letno. To pločevino je treba še litografirati. Za to delo pa je v naši državi sposobno le eno samo podjetje »Saturus« v Ljubljani. Razen tega potrebuje ribarska industrija 50 % koštra. V diskusiji na posvetovanju je bila poudarjena nujna potreba, da se omogoči uvoz bele pločevine in koštra za potrebe te industrije brez dodatnega uvoznega koeficienta.

V izvozu svojih proizvodov je ribarski industriji uspelo organizirati enoten nastop na zunanem trgu s pomočjo treh izvornih podjetij, ki svoje delo koordinirajo, kar je pripomoglo k znatnemu povečanju izvoza in prodiranju na nova tržišča.

Predelava pa se bo lahko povečala šele, ko bodo urejene hladilne naprave na otokih in na obali, le-te pa bo omogočil dovoz rib iz oddaljenih lovišč. Prva faza te verige

KONCERT OPERNIH IN OPERETNIH MELODIJ

18. junija ob 20.30 v Unionsu Verdi, Rossini, Gounod, Čajkovski, J. Strauss, pod vodstvom B. Leskoviča, s solisti Vilmo Bukovčev. Sonjo Hočevarjevo in Miroslav Brajnikom ter zborom in orkestrom Slovenske filharmonije

v korist poplavljenecm

ZA OTVORITEV LETOŠNJEGA TRŽASKEGA VELESEJMA

STVARNOST V SZ PO SATIRIČNIH FELJTONIH SOVJETSKEGA TISKA

Tržačani zahtevajo takojšnje ukrepe da bi se zaustavilo gospodarsko propadanje mesta

Trst, 15. jun. Danes dopoldne, samo 36 ur pred otvoritvijo letošnjega tržanskega velesejma, je anglo-ameriška vojaška uprava sporočila jugoslovanskim razstavljalcem, da so jim za velesejem odobrili kontingente za 150 milijonov lir, ne pa za 295 milijonov, kolikor so jih zahtevali.

Del tržanskega tiska je pesimiističen glede šestega tržanskega velesejma, ki se bo jutri začel. Na letošnjem velesejmu sodeluje deset držav in 83 tujih razstavljalcev manj kot lani.

Protianeksionistični tisk ugotavlja, da je to posledica težav, ki jih povzročajo italijanski go-

spodarski in carinski organi. V ostalem so danes na skupščini Odbora za proučevanje tržanskega prometa, ki se ukvarja s proučevanjem vprašanja, kako bi zboljšali tržasko trgovino in promet, soglasno sprejeli resolucijo, v kateri oblasti cone A STO zahtevajo temeljito spremembo do-

sedanje gospodarske politike. V njej zahtevajo zaščito tržaskih pristaniščin koristi, vključitev tržaskih podjetij v posebne kompenzacijske račune z vsemi državami, pa tudi s tistimi, s katerimi je sklenjen klinirski sporazum, ukinitve vse dosedanje trgovinske diskriminacije nasproti nekaterim državam v zaledju itd.

Glede blagovne izmenjave zahtevajo železniški sporazum med Italijo, Avstrijo, Jugoslavijo in STO ter ustanovitev stalne komisije avstrijskih, jugoslovanskih, italijanskih in tržaskih predstavnikov, kakor tudi madžarskih in čehoslovanskih opazovalcev, ki bi revidirala železniške tarife, da bi tako ubranila tržasko interese pred konkurenco severnoevropskih pristanišč.

Udeleženci skupščine zahtevajo, naj uvedejo nove pomorske proge z Avstralijo, Indijo, Južno Afriko in Ameriko. Resolucija je nov važen dokument o težavnem gospodarskem položaju Trsta, vključenega v italijanski gospodarski sistem, in o poskusu tržaskih gospodarstvenikov, da bi spravili mesto iz sedanjih krize z svobodnejšim gospodarskim sodelovanjem z vsemi zainteresiranimi državami.

M. P.

V PAKISTANU VLADATA SPET »RED IN MIR« Zunanjepolitično lice zadnjih dogodkov v Pakistanu

Pred dogodki v Pakistanu je bilo videti na političnem tisku še druge pojave, ki so bili bolj izraz politike nove vlade kakor nemiri po vzhodnopakistanških tovarnah. Hak je sestavil vlado, v kateri so bili po splošnem mnenju štirje kominformovci ali vsaj »kominformovski sateliti«. Eden izmed voditeljev Združene fronte, Bašani, je tudi kot delegat na kominformovski konferenci za mir obiskal vzhodni Berlin, iz poročila iz glavne mesta vzhodnega Pakistana Dake pa je lahko človek povzel, da se je kominformovcem v mnogih tovarnah, zlasti pa na univerzi v Daki, posrečilo dokopati se do kontrole.

Fazlul Hak je obiskal Kalkuto in razen izjave o prijateljstvu z Indijo in zagotovitve državljanških pravic, rekel tudi, da se mu zdi »razdelitev Indije neumnost«. Ta izjava bi utegnila v skrajni napetosti med dvema sosednjima deželama vzbuditi v Karačiju dvome ali pa vsaj bolj pretveza za bodoče akcije centralne vlade. Iz Karačija so ko hodourniki priletke obdolžili o »oblasti ljudskih sovražnikov« v Vzhodnem Pakistanu, o načrtih za priključitev tega dela Pakistana k Indiji, o »Hakovem izdajalstvu«.

Povsem razumljivo pa je, da se tiso odstranijo glavnih vzrokov nezadovoljstva s prejšnjo vlado v Vzhodnem Pakistanu in da težnje Muslimanske lige po nadvladi zahodnega dela dežele nad vzhodnim niso nevtiralizirali. Ministrski predsednik Mohamed Ali je v programu guvernerja, ki se teh ali podobnih ciljev sploh ni dotaknil in ki se je omejil na »boj proti kominformom in ostalim tujim agentom«, napovedal diktatorstva centra, naperjeno proti izvoljeni vladi, ne pa proti vzrokom in povzročiteljem ljudskih tegob.

Z odstranitvijo vzhodnopakistanške vlade noben pakistanski voditelj, v številni ministrskega predsednika, ni potrdil poročila, ki ga je dala Hakova vlada v zvezi s pravicami hindujske manjšine in prijateljskih stikov z Indijo. Zato je prišlo do zaskrbljenosti indijske javnosti. Drugi vzrok indijske zaskrbljenosti je bojazen, da bi se obdolženi Mohameda Alija, »da so skušali komunisti in drugi tujji agenti »recepti Pakistan« (kar je pakistanski tisk prevedel v jasnejši jezik, ko je istovetil Indijo in Indijce s sovražniki ljudstva), ne izmislile iz izpade proti hindujski manjšini v Vzhodnem Pakistanu, kar bi neugodno vplivalo tako na uradno indijsko stališče, kakor tudi na stališče desničarskih indijskih ekstremistov.

Zaskrbljenost zbujata tudi pisane dela indijskega tiska, ki vidi za dogodki v Vzhodnem Pakistanu izključno »roko Washingtona« in ki prihaja do zaključka, da je vsega »kriva ameriška vojaška pomoč« in »poskus Amerike, da bi Vzhodni Pakistan spremenila v svoje glavno oporišče za napad na SZ«. Vtem ko je v indijski javnosti še živ spomin na metamorfoze v glediških kominformovcev, zmeraj v skladu z zunanjepolitičnimi potrebami Moskve, posamezni indijski listi brez pridrška pod belimi naslovi pričbujejo »komentarje radio Moskve« o dogodkih v Pakistanu in objavljajo uvodnike v podobnem duhu.

Prijatelji Indije in Pakistana prihajajo skupaj z bolj objektiv-

nimi in treznimi komentarji do zaključka, da so pakistanski dogodki posledica vseh teh komponent — zamotan splet sedanjih objektivnih in subjektivnih pogojev, da pa razlaga neljubih dogodkov izključno z enim izmed njih samo še bolj zamota to vprašanje, otežkoča najti prave vzroke in resno ogroža njegovo ureditev.

Ladislav Bruner

PRED 18. ZASEDANJEM EKONOMSKEGA IN SOCIALNEGA SVETA OZN

FINANSIRANJE ALI INVESTIRANJE

Konec julija bodo v Ženevi na 18. zasedanju ekonomskega in socialnega sveta OZN znova obravnavali vprašanje mednarodnega financiranja gospodarskega razvoja nezadostno razvitih dežel. Obravnavali bodo vprašanje posebnega sklada OZN, zasnovanega kot nova finančna ustanova za posojila in pomoč nezadostno razvitim deželam.

Odkar je bila prvokrat sprožena misel o takšni ustanovi, katere zamisel je naša delegacija prizadevno podpirala na vseh zasedanjih, so se izoblikovala v glavnem tri gledišča kot posledica različnih koristi, ki naj bi jih sklad zagotovil. V začetku načelno manj sporna ideja o ustanovitvi posebnega sklada, je sčasoma, med bolj konkretnim proučevanjem, zadevala na čedalje večje ovire in postajala čedalje spornejša. Razlike v glediščih se bodo pokazale tudi na bližnjem zasedanju. Do izraza so prišle tudi v konkretnih odgovorih posameznih članic OZN: na podlagi katerih sta bila sestavljena poročila in analiza problematike tega sklada. Koliko ali kako različne zdaj omilili, ali bodo našli način, kako utreti pot k ustanovitvi sklada kot instrumenta novega sistema financiranja, ki ga narekujejo objektivni pogoji in temeljito proučene splošne koristi, je za zdaj še težko reči.

Razlike v mnenju o ideji sklada so bistvene in velike. Eno je gledišče nezadostno razvitih dežel. Te dežele menijo, da bi bilo treba sklad takoj ustanoviti, in sicer ne glede na to, da so proračuni posameznih dežel še zmeraj obremenjeni z velikimi izdatki za obrambo in oboroževanje. Po mnenju teh dežel brez vzporednega obravnavanja gospodarskih vprašanj tudi ne more biti učinkovite obrambne moči. Posledica nadeljnega omalovaževanja teh problemov bi lahko bila še večja izbrpanost virov teh dežel, izpodbijanje njihove gospodarske moči.

Drugo je gledišče razvitih industrijskih dežel. Mnoge izmed njih so v načelu za idejo sklada, toda samo kot pomoč za investiranje zasebnega kapitala, samo v nekih novih oblikah, ki ne bi bile čisto komercialne. Te dežele menijo, da bodo izdatki za obrambo še dokaj dolgo obremenjevali proračune mnogih dežel, in zato ne vidijo konkretne možnosti, da bi sklad kmalu ustanovili. Med razlogi za svoje stališče omenjajo tudi to, da je treba nekaj sredstev zagotoviti za potrebe Mednarodne banke za obnovo in razvoj ter za druge oblike pomoči. Po mnenju teh dežel bi bila ustanovitev sklada v takšnih razmerah še prezgodnja.

Tretje stališče, ki ga zagovarjajo ZDA, pa načelno in praktično nasprotuje takšni ustanovi. Po tem stališču ni pogojev za ustanovitev sklada, ker ZDA ne vidi, kdo bi dal denar. Namesto tega se zavzemajo za sistematično zboljšanje političnih in gospodarskih pogojev za izvoz privatnega kapitala za investiranje namesto financiranja.

Gre pravzaprav za dvoje nasprotnih si stališč. Prvo je stališče nezadostno razvitih dežel, ki ima precej pristašev tudi v razvitih deželah, v krogih, zavedajočih se spremenjenih pogojev in novih objektivnih možnostih, med katere prištevajo tudi vzpostavitev novega sistema mednarodnega financiranja. Drugo stališče zagovarja več razvitih dežel, pravzaprav njihov finančni kapital, ki se zavzema za sistem investiranja. V bistvu gre torej za dve kakovostno različni obliki mednarodnega gibanja kapitala: s posojili in dolgoročnimi krediti in z neposrednimi investicijami. To sta hkrati dva načina oplajanja kapitala: s pobiranjem obresti, tako da bi se zadovoljili z običajno obrestno mero, ki jo določa in priznava svetovni trg, ter s kasiranjem profitov in ekstraprofitov. Konec koncev gre torej za stopnjo izkoriščanja nezadostno razvitih dežel, za to,

ali bodo v prihodnje lahko razpolagale z večjim delom lastne akumulacije ali pa bo še nadalje večji del njihove akumulacije prek neposrednih investicij in razlik med cenami na svetovnem trgu (surovin in industrijskih izdelkov) odtekal v roke investitorjev, v razvite dežele in s tem zvovaljalo možnosti gospodarskega razvoja zaostalih dežel.

V prvem primeru, t. j. če bi vzpostavili sistem mednarodnega financiranja na podlagi dajanja posojil in kreditov, bi lahko računali s hitrejšim gospodarskim razvojem nezadostno razvitih dežel, s hitrejšo odstranitvijo posledic dolgotrajnega kolonialnega izkoriščanja in neenakomernega razvoja. V drugem primeru pa bi se neenakomerni razvoj še nadalje poglobljajal. To potrjuje tudi poobno obdobje. Vprašanje novega sistema mednarodnega financiranja ni pereče zgolj s stališča koristi nezadostno razvitih dežel, marveč še mnogo bolj s stališča potreb razvitih dežel, v katerih je vprašanje trga čedalje bolj pereče. Vprašanje trga pa je tako pereče zaradi gospodarske zaostalosti velikih področij na svetu.

Alternativa se glasi: financiranje ali investiranje, dajanje posojil in dolgoročnih kreditov proti običajnim obrestim ali neposredno investiranje. Prvo načelo se ujema s sodobnimi političnimi težnjami po samostojnosti, neodvisnosti in enakopravnosti, po odstranitvi kolonialne in vsake druge odvisnosti kot podlage ostrih oblik izkoriščanja. Drugo načelo govori za ohranitev odnosov, ki čedalje bolj izgubljajo podlogo ne glede na to, da so neposredne investicije tujeje kapitala v posameznih deželah zdaj podvržene raznim ukrepom državne kontrole in podobno. Med tema dvema načeloma mednarodnega gibanja kapitala je razlika čedalje večja. Razlika je takšna, da pomeni eno izmed oblik ostrih protislovij, oviro za razširitev in učinkovitost mednarodnega gospodarskega sodelovanja.

— Z VSEH STRANI SVETA —

VELIKA BRITANIJA

ALI BO ANGLIJA PUSTILA MCCARTHYJU
London, 15. jun. (Tanjug). Laburistična poslanka Wedgwood in dr. King bosta zahtevala v četrtki v Spodnjem domu od notranjega ministra Fyfeja, naj dajeta življenje v Veliki Britaniji ameriškemu znanstveniku dr. Cortu in njegovi ženi. Družina Cort bi morala namreč po sklepu notranjega ministrstva zapustiti Veliko Britanijo do konca tega meseca. Dr. Cort je profesor filozofije na birminghamski univerzi. Ameriške oblasti so zahtevale po prizadevanju McCarthyja, naj se vrne v ZDA, češ da se izogiba vojaškim obveznostim.

MEZDE KMETIJSKIH DELAVCEV

London, 15. jun. (Tanjug). Uprava za kmetijske mezde je odklonila zahtevo kmetijskih delavcev Anglije in Walesa, naj bi jim povečali minimalne mezde. Zahtevo so zavrnili z obrazložitvijo, da zanj ni prikladen čas za to in da se življenjski stroški v primeri s preteklim letom niso mnogo povečali. Lani so namreč zvišali mezde kmetijskih delavcev za 7 šillingov na teden.

Kmetijski delavci zahtevajo, naj jim sedanje minimalne mezde, ki znašajo 6 funtov za 47-urni delovni teden, zvišajo na 7 funtov. Obe zvezi kmetijskih delavcev bosta nadaljevali akcijo za izpolnitev te zahteve.

DIPLOMATSKI ODNOSI S KITAJSKO

London, 15. jun. (Tanjug). Konservativni »Daily Express« poroča, da je pekinška vlada privolila v to, da poje v London svojo diplomatsko misijo. To bi bil prvi korak Kitajske za ureditev rednih diplomatskih odnosov z Veliko Britanijo. O tem so se sporazumeli na

TUNIS

13 FELAHOV UBITH
Tunis, 15. jun. (AFP). Uradno poročajo, da so marokške čete v spopadu s skupino 100 upornikov, ki so 15. junija vdrli na neko francosko kmetijo v zahodnem Tunisu, ubile 13 felahov.

GUATEMALA

POD PRITISKOM ZDA
Washington, 15. jun. (AFP). Poročajo, da je predsednik Guatemale odstopnik Jacobo Arbenz privolil v postopno Guatemalsko vojska je izročila predsedniku Arbenzu ultimatum, v katerem je to zahtevala. Kot pogoj je polkovnik Arbenz zahteval, naj vojska da poročilo, da bodo njegovi prijatelji, pristajali in politični sodelavci varni pred preganjanjem.

EGIPT

VOJAŠKO SODELOVANJE S SAUDOVO ARABIJO
Kairo, 15. jun. (AFP). Ta teden bo egiptovska vojska mislila odpotovala v Saudovo Arabijo. Mislijo bo sodelovala pri vezbanju saudijskih enot.

KITAJSKA

OSNUTEK USTAVE
Peking, 15. jun. »Nova Kitajska« poroča, da je svet kitajske osrednje vlade sprejel osnutek nove ustave, ki ga je pripravil poseben odbor.

MAROKO

NOVI FRANCOOSKI REZIDENT
Rabat, 15. jun. (Reuter). Novi francoski generalni rezident v Maroku Lacoste je prevzel dolžnost. Ob tej priliki je govoril prek radia in poudaril, da je njegov glavni cilj »zatrpeti terorizem«, hkrati pa »pospešiti politični napredek v Maroku«.

KITAJSKA

IZMENJAVA ARETIRANIH AMERICANOV IN KITAJCEV
Ženeva, 15. jun. (Reuter). Ameriški in kitajski predstavniki so imeli danes tretji sestanek o ameriških državljanjih, aretiranih na Kitajskem, in kitajskih študentih, ki so jih zadržali v ZDA. Kitajski predstavniki so odgovorili na ameriški seznam »aretiranih ali zadržanih Američanov«. Današnji sestanek je bil v palači narodov. Kitajsko delegacijo je vodil njen generalni tajnik na ženevski konferenci Yang Ping Hifen Nan, ameriško pa veleposlanik v CSR Alexis Johnson.

AVSTRILIJA

VOJNI ZLOČINCI PRED SODIŠČEM
Dunaj, 15. jun. (AFP). Pred vojaškim sodiščem v Metzu se je začela danes obravnava proti bivšim četam in stražarjem koncentracijske taborišča v Steubothu. V treh tednih bodo zaslišali 83 obtožencev, ki so krivi smrti 3000 ljudi.

Francoska letala na sueskih letališčih

Kairo, 16. junija (AFP). Poluradni revija »Al Tahrir« trdi, da francoska letala, ki prevažajo strelivo v Indokino, pristajajo vsak dan na britanskih letališčih na področju Suez.

»Zlata mladina«

Morda se njihovi očeti še kaj spomnijo revolucije in idealov, za katere so se morebiti navduševali, čeprav se to očitno redko zgodi. Njihovi otroci pa ne čutijo prav nobene potrebe, da bi se istovetili z »običajnim« ljudstvom, da bi njegove težnje priznali za svoje. Njihovi otroci so trdno prepričani, da so na posebnem družbenem položaju, da uživajo — in sicer vso pravico

Na očkovi »Pobedi«

Tiho se je »Pobeda« bližala mestecu, piše feljtonist časnika »Krasnaja zvezda« v številki z dne 11. aprila. Dežurni... je v naglici pritegnil jermenje in odhilit načelniku naproti.

Toda pokazalo se je, da preplah ni bil potreben... Iz avtomobila ni izstopil načelnik, marveč nižji seržant Leonid Tokarev. Zgodilo se je natanko tisto, kakor se čisto zgodi pri vходу v vojno-letalsko inženirsko akademijo »Zukovskij«, kamor se nekateri slušatelji elegantno pripeljejo ne le z papanovinimi »Pobedami«, marveč tudi z »Zimi« in »Zisi«.

Nižji seržant je brezbržno pomahal šoferju z roko: »Lahko se vrnete domov. Po zdravite mi papana.« Feljtonist je potem do konca povedal »vojaško zgodovino« mladega Tokareva. Ko so ga pozvali v vojsko, so ga dodelili N-ski garniziji, oddaljeni nekaj sto kilometrov od Moskve. Kmalu pa je prišel iz »višje komande« ukaz, naj vojaka Tokareva premeste bližje glavnemu mestu in naj mu omogočijo hoditi v srednjo šolo in opravljati izpite. Komandir se je čudil temu posebnemu ukrepu, da Tokarevu ne bo treba izpolnjevati vojaških dolžnosti, toda odgovorili so mu:

»Izpolnite ukaz!« Noben študent, da ne govorimo o dijakih, ni imel tako ugodnih pogojev za učenje, ponavilja piše feljtona. Pozneje so Tokareva premestili še bližje k Moskv. In vtem ko so šli ostali vojniki taboriti, je Tokarev, zdaj že nižji seržant, ostal v vojašnici, da bi se »pripravil na vpis na fakulteto«. Ko so se nekateri komandirji spet zgražali, je prišel sam očka in dejal: »Moj sin se mora vsekakor učiti. Pri vas v vojski samo zapravlja dragocen čas.« Ko so se začela predavanja na univerzi, so Tokareva na »ukaz od zgoraj« premestili v Moskvo. »Tako je,« zaključuje feljtonist, »prišel nižji seržant Tokarev naravnost v Moskvo v pisarno svojega pokrovitelja generalmajorja Griba. Njemu pa je neposredno hvaličen namestnik načelnika v ministrstvu za industrijo nafte Ilarion Adamovič Tokarev.

Drugi »papani« in njihovi otroci

Običajna je že praksa, da gre do študente na intervencijo svojih očetov v razne ustanove, zlasti v ministrstva, čeprav niso v nobeni zvezi s stroko, na katero se pripravljajo. To se dogaja zato, da jim po diplomiranju ne bi bilo treba zapustiti glavnega mesta. O tem običaju piše feljtonist Narinjanj v »Pravdi« z dne 6. maja 1954.

»Nekatera ministrstva,« piše Narinjanj, »so zahtevala od pravne fakultete, naj jim nujno da na razpolago nekaj študentov, ki so jim »neobizno potrebni«. Namestnik ministra za industrijo blaga široke potrošnje Ivanov je celo

poslal osebno pismo: »Georgija Konstantinoviča Koricega nam dajne neutegoma na razpolago...«

S čim se pozneje ukvarjajo ti »neobizno potrebni« študentje? Feljtonist se je prepričal, kaj delajo takšni pravniki na svojih delovnih mestih v nekem ministrstvu. Izmed sedmih je našel samo enega. Ostali v svojo ustanovo sploh niso prišli. Narinjanj natanko opisuje modrovanje staršev, ki zahtevajo protekcijo za svoje otroke. »Zakaj bi naši otroci šli iz Moskve, ko pa imamo tam vplivne znance.«

Protekcija — razmišlja pisec. V starih časih so sinovi plemičev in trgovcev po protekciji dobivali dobre službe. Pisec feljtona pravi, da je beseda protekcija že davno pozabljena, nekateri pa jo znova obujajo.

Ali je možno — pripominjamo mi — da je sploh pozabljena?

»Zozo«

Zozo je gizdalin. Toda to je gizdalin, ki se vozi v avtomobilu svojega uglednega papana. Feljtonist »Komunista« (Jermenija) ga izredno duhovito in slikovito opisuje v številki z dne 28. aprila. Naposled ga izključijo iz Komсомола. Fant nikakor ne razume, zakaj.

Da, pravijo, da sem gizdalin. Papa je zaradi tega silno ogorčen, telefoniral je že tja, kamor je treba. Na fakulteti bodo že videli, kako je treba govoriti z Zozom!

Povsem jasno je, da sovjetski novinarji, katerih pripombe se dolga leta niso mogle nanašati na kolikčak »pomembnejše« in »visoko stoječe« funkcionarje, niso izstrelili nekaj ostrih puščic proti nekaterim ministrom in generalom, proti protekciji, korupciji in snobizmu »načelniške mladine« in njenih voditeljev brez odobritve, pa tudi ne brez neposrednih napotkov.

Ce pomislimo, da novinarji, čisto tudi v istih člankih, poudarjajo, da so mladinska vodstva zbroktralizirana, da so se odmaknili od mladine, da v tovarniških vodstvih ni delavcev, v kolhozih pa ne kmetov, da so velike množice mladine pasivne in apatične, če pomislimo, da je blizu članka o »neobizno potrebnih« pravniki objavljen uvodnik »Pravde« »Proizvajati ritmično, po grafikonu, tedaj nam mnoge stvari postanejo jasnejše.

Kritika miselnosti in ukrepov »posameznih načelnikov« je (s splošno in torej seveda z enostransko ugotovitvijo rečeno) bolj za gibanje teh brezbrzihih množic, za pridobitev njihovega zapanja. Bolj zaželena bi bila vsekakor visoko moralna garnitura funkcionarjev brez grehov. Toda ali si jo lahko v takšnih razmerah mislimo? G. A.

PISMO IZ NEMCIJE

Ob etnica junijske vstaje

(Od stalnega dopisnika »Borbe«)

Bonn, junija

Med Berlinom in Potsdamom stojita blizu skupaj dva nenavadna spomenika. Prvi: sovjetski tank na dva metra visokem podstavku, ki prikazuje osvobodilno vlogo sovjetske vojske; drugi: preprost, tri metre visok hrastov križ, postavljen v spomin na upornike, ki so jih 17. junija pokosili sovjetski tanki. Ob vsakem letnem času je v zmožje hrastovega križa okrašeno s šopki mladega cvetja. Prinašajo jih mimoidoči, predstavniki Berlina, mladina itd. Letos naj bi bila na tem mestu proslava obletnice junijske vstaje. V imenu bonnske vlade bo govoril podkancler Blücher, v imenu socialnih demokratov predsednik stranke Ollenhauer.

Bonnski Bundestag je po junjski vstaji sprejel zakon, po katerem je 17. junij dan nemške enotnosti. Zdanj, med pripravami na praznovanje prve obletnice, pa je nastalo vprašanje, kakšen smisel naj bi dali praznovanju. Ali naj bo to običajna počastitev spomina na padle, ki se začneja in konča s svečanimi govori, v katerih dobi vstaja pojmovanje in okusu govornikov ustrezno politično lice, ali pa naj bi bil svečan dan konkre-

ten povod za politično akcijo za združitve? Kako naj delavci Zahodne Nemčije negujejo in razvijajo tradicijo vstaje?

Nekateri člani predsedstva SPD so predlagali, naj bi dali junjski vstaji značaj važnega dogodka v zgodovini delavskega gibanja Nemčije in nemškega naroda. Po tem predlogu naj bi vstajo povezali z bojem delavskega razreda proti izkoriščanju, za socializem. S tem predlogom se je predsedstvo SPD načelno strinjalo, toda v praksi o njem ni ne duha ne sluha. Samo Ollenhauer bo govoril v Berlinu 16. junija v imenu SPD, (17. junija pa skupaj z Blücherjem), da bi tako vsaj simbolično prikazali stališče socialnih demokratov do vstaje. Nemški sindikati so napovedali štiri mitinge vzdolž cone meje (Berlin, Lübeck itd.).

Praznovanje 17. junija organizirajo pravzaprav deželne vlade. Njihovi predstavniki bodo v vseh večjih mestih Nemčije govorili o vstaji in njenem značaju. Razume se, da bodo različno obravnavali razloge, ki so napotili delavce v Vzhodni Nemčiji, da so se dvignili proti sovjetski izkoriščevalski politiki. Kako daleč gredo ta pestra tolačenja, najbolje kaže parlamentarna debata v Bonnu 1. junija 1953, povečena junjskim dogodkom. Minister bonnske vlade Tillmann je takrat ob navdušenem odobravanju vladne večine trdil, da je vstaja izbruhnila zaradi zvestobe delavcev kršničarki Cerkvi in privatni lastnini. Rade Vujović

TO IN ONO IZ LJUBLJANE

Kaj bo z novimi šolami v Ljubljani?

Ko so pred meseci v Mestnem ljudskem odboru razpravljali o gradnji treh novih šol v Ljubljani, so Ljubljancem upali, da bodo nove šole dobili že kmalu. Zal se to pričakovanje doslej ni uresničilo in do jeseni tudi ni pričakovati, da bi bilo mogoče začeti z gradnjo nove osnovne šole na Poljanah in novih gimnazij v Polju ter Sentvidu. Za vse tri šole namreč načrti še niso

gotovi. Idejni načrti so sicer odobreni, v delu pa so glavni načrti. Od teh bo načrt za šentvidsko gimnazijo končan konec avgusta, za Poljane pa šele konec septembra. Prvi bo menda končan načrt za gimnazijo Polje, kjer so s prvimi deli začeli že lani, vendar pa jim je gradbena inšpekcija prav zaradi pomankanja načrtov nadaljnjo gradnjo prepovedala. Kljub vsemu temu

pa investitorji upajo, da bo mogoče vsaj eno ali dve stavbi še pred zimo spraviti pod streho. Svet za kulturo in prosveto MLO ima že sklenjene pogodbe z gradbenimi podjetji, da bi takoj po odobritvi načrta začeli z deli v polnem obsegu. Za to razen opeke za stropne ne bo nobenih ovir, če bodo le podjetja oskrbela gradilišča z zadostno mehanizacijo, kot so to obljubili. Razen tega imajo investitorji namen že v najkrajšem času organizirati gradilišče ter začeti s pripraviljalnimi deli, obenem pa doseči odobritev gradnje po fazah. Gradnja sama ne bo predstavljala nobenega posebnega pomena, saj bo osnovna šola na Poljanah le enonadstropna, gimnazij pa dvonadstropni, tako da bo kljub vsemu mogoče spraviti stavbe do mraza pod streho. Vse to pa le, če se ne bodo dela z načrti zavlekla, kot so se že enkrat in bo prej potrkala na vrata zima, preden bodo gradbišča novih šol sploh oživel.

Ven iz mestnih zidov!

Letovanje mladine je letos dobro organizirano in pripravljeno, žal le da zaradi omejenih finančnih sredstev ne bo mogoče na morje ali v Šnjo ščevilo tork. Letovanje mladine organiziralo letos Svet za zdravstvo MLO. Društvo prijateljev mladine, Mestni odbor Rdečega križa, Mestni odbor Zveze borev in seveda tudi taborniki.

Svet za zdravstvo MLO je organiziral zdravstveno kolonijo za predšolske in šolske otroke in to na morju ter v viliških predelih. Glede na to, da so te kolonije namenjene predvsem zdravstveno, deloma pa tudi socialno ogroženim otrokom, so bili vsi otroci zdravniško pregledani in po zdravstvenem stanju uvrščeni v tri kategorije. Sprejeti so bili le zdravstveno najbolj ogroženi prvo kategorije, medtem ko bodo oni, ki so zdravstveno bolj zdravi, šli le v kolikor bo zanje prostor. Odklonjeni so bili zdravi otroci. Od predšolskih otrok Ljubljane jih je bilo predelanih okoli 900; od teh je bil okoli 500 do 600 potrebnih okrepitve. Glede na omejena finančna sredstva jih je bilo sprejetih le 300 predšolskih otrok, ki bodo šli na letovanje deloma v Malinsko, deloma na Vranksko.

Od šolskih otrok jih je za zdravstvene kolonije sprejetih 1400, vendar računajo, da bo mogoče poslati 1300 otrok. Prijavljenih pa je bilo 2300 otrok. Na morju bodo otroci letovali v Kravljah na Pečelah pri Sušaku, v Kastelem Liku pri Spilju, v Piranu in Crkveni, kjer bo v vsaki izmeni približno po sto otrok. Drugi otroci pa bodo šli deloma na Rakično, kjer bo julija odprt nov, najmodernije urejen dom, deloma v Ziri, deloma pa v Bovec in Lucine pri Škofji Loki.

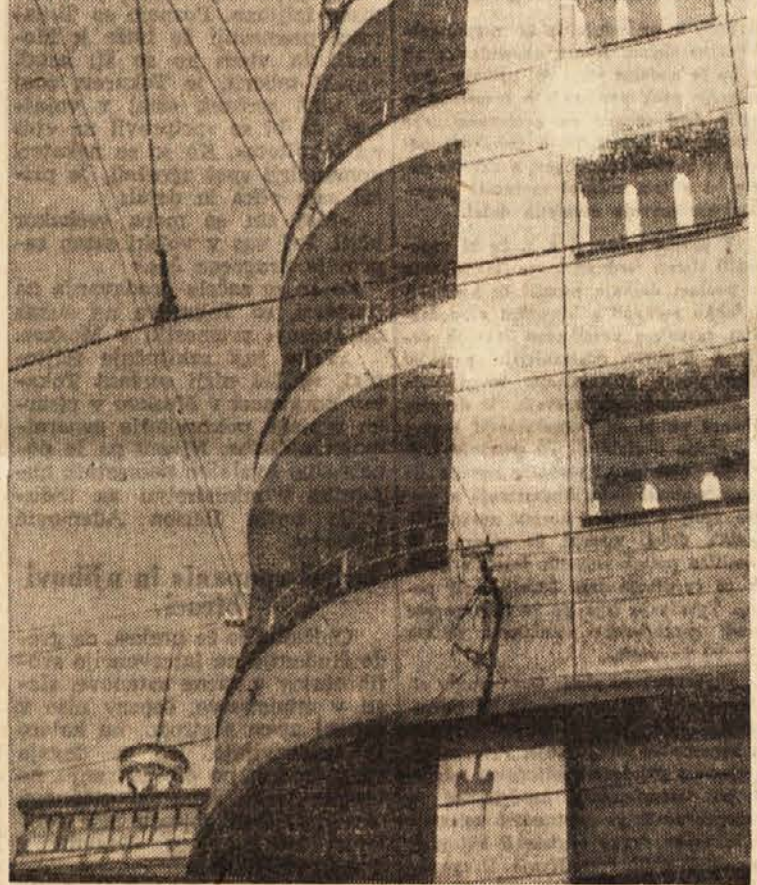
Končno organizira tudi Glavni odbor Rdečega križa letovanje v Savudriji v koprskem okraju, kjer bo letovalo 40 otrok iz Ljubljane.

Za vse kolonije, ki jih organizira Svet za zdravstvo, in v katero bodo prvi otroci odšli že 25. t. m. bodo po svojih materialnih dohodkih prišpevali tudi starši in sicer v znesku 4500 do 5000 din, večino sredstev pa križa MLO iz proračuna, v katerem je letos za letovanje otrok predvidenih 12 milijonov din.

Poleg zdravstvenih kolonij bodo zdravstveno najbolj ogroženi otroci Ljubljane šli tudi v okrevališča, kjer bodo ostali štiri tedne, po potrebi pa tudi več, v tem ko trajajo zdravstvene kolonije le tri tedne v okrevališču. V Šiljevici bo šlo skozi vsa sezona petkrat po 20 otrok, v Dom Staneta Zagarja nad Trzinom pa petkrat po 75.

Za vse zgoraj navedene kolonije velja, da bodo sprejeti vanje le zdravstveno in deloma tudi socialno ogroženi otroci. Prav gotovo pa je letovanja potrebnih še precej drugih, sicer zdravih mestnih otrok. Zato je največ pritožb prav zaradi odklona zdravih otrok. Da pritožbe ljudi in do pobude, so odbori Društva prijateljev mladine po posameznih terenih samoiniciativno začeli organizirati letovanja za kar zaslužijo vso pohvalo. Tako so na terenu Zelenja Jama s pomočjo raznih delovnih kolektivov, sindikalnih organizacij in sredstev, ki jih ima Društvo prijateljev mladine, organizirali letovanje 150 otrok na Visokem nad Škofjo Loko. Prav tako organizirata terena Stara Ljubljana in Prule letovanje otrok na morju in tudi v Šiški pripravljajo za otroke terena posebno kolonijo.

Mestni odbor Zveze borev ima v načrtu dve koloniji v Novljah na Pagu in Ribnici, kjer bodo letovali sicer zdravi otroci, večinoma pa otroci padlih borev. Za prihajajoče dneve pa odpošlje 70 otrok v dve koloniji v Avstrijo, kamor je prav Mestni odbor Zveze borev izbral enostranske in dvostranske partizanske sirote.

Lepa je naša Ljubljana, toda polti, ki se začne vročina, jo vsakdo rad zapusti za nekaj časa. (Na sliki: motiv iz »moderne« Ljubljane — del fasade hotela »Slon«)

Še o zlorabi službenih potovanj v tujino

Višine dnevnice, ki jih prejema naš uslužbenec za potovanje v tujino, so povsem v skladu s specifičnimi stroški ob sklenitvi kupca. Ni predvideni izdatki, drugače pa ni manj izdatna prehrana in nekaterih določah, dragi hoteli in vsakdanje drage in neogibne potrebe zahtevajo precej izdatkov. To velja zlasti za ljudi, ki nimajo mnogo izkušenj o načinu življenja v tujih deželah. Sprito vsega tega je naša skupnost dovolila dnevnice, zadostne za udobno življenje. V zvezi s tem pa mnogi primeri kažejo, da posameznikom tako dnevnice ne zadostujejo. Pohlep po obogatitvi jih sili v nedostojne pose, ki čisto meje tudi na kriminal.

uslužbencev Carinski organi njihove priloge niso kaj prida pregledali. Vodja skupine prof. Ilija Bajić je carinskemu predstavil enostransko eksterkurzjo, prosvetne delavce, in podaril, da je pregled potepalčev odveč. Carinski so mu verjeli. V resnici pa je bil avtoBUS poln tihotapskega blaga. Vodja skupine je prepeljal čez mejo 70 litrov spanja, ki ga je z nekimi svojimi kolegom prodal na Dunaju. Četrta je prenel čez mejo v suknični zaščitni omarji itd. Sledec njihovega zgleda so tudi dijaki zlorabili pozornost oblasti in so s svojimi dnevnici na razne načine spekulirali.

NE BREZVESTNOST MARVEČ KRIMINAL

Aloz Hajder je vodil poslovilnico Jugoleka in je zelo pogosto potoval v tujino sklenitvijo pogodbe o nakupu blaga od tujih tvari. Namesto da bi potoval vestno, pa je prak osebnih zvez s trgovci v zelo kratkem času zaslužil ogromne vsote denarja. Na podlagi provizije, ki jo je dobival, je kratko malo monopoliziral svoje podjetje za neko tvari. Za te uslužbe je dobil nad 5 milijonov din. V neki banki je odprl svoj poseben račun v znesku 14.000 dolarjev.

Bivši direktor podjetja »Centroprom« Filip Marjanovič je na podoben način potoval s tujimi trgovci. Zred tremi leti je kupil za svoje podjetje večje količine masti. Pozneje je se pokazalo, da je mast pokvarjena in da bi jo lahko porabili samo za milo. Značilno je, da je njegov žena od trgovca, s katerim je sklenil kupčijo za maslo, dobila v »dar« dragocen nakit, vreden več tisoč dolarjev, sam pa je dobil več tisoč dolarjev, da bi si njih imel pri rokah, če bi sklenil ostati v tujini.

POSILI ALI ZABAVA

Naravnost smečni so razlogi nekaterih za potovanje v tuje dežele. Vse je seveda zavito v plašč službenih potovanj, v resnici pa je njihov cilj čisto drugačen. Dunaj je menda zelo privlačen za službena potovanja naših gostinskih podjetij. Tako je uslužbenec gostinskega podjetja v svojo službeno odpočiteljno v nitarjem na Dunaj, da bi si pokusila pivovino in ostale alkoholne pijače ter spoznala način potovanja dunajskih hotelov. Zanimivi so sadori njenih izkušenj, če človek ve, da strokovno sploh nista podkovana.

Podjetje »Jugodrom« je odredilo, naj na neki velesesem v tujino odpočije 15 uslužbencev. Na vprašanje, kakaj jih pošilja toliko, je odgovorilo, da dela tako tudi konkurenčno podjetje in da ne more zaostajati za njim.

SKLEP

Taki primeri imajo vse znake kriminala in o njih bo spregovorilo svojo besedo sodišče. To so drastični primeri brezvestnosti in breobzirnosti do skupnosti, ki ji napravijo tako počete posameznikov veličansko materialno škodo. O njih posebni komentariji niso potrebni.

Mnogo manjši primeri zlorabe službenih potovanj v tujino pa zahtevajo družbeno obsodbo. Pod pretvezo obiskov velesesimov, eksterkurzij, službenih potovanj in podobno se skrivajo čisto navadne selje po tujini in osebni obogatitvi. Družbeno kontrola nad takimi potovanji je ssekakor potrebna. Delavski svet in delovni kolektivi bi morali poseviti večjo pozornost zahtevam uslužbencev, ki hočejo potovati v tujino, kajti takna potovanja so čisto povsem nepotrebna. Od njih nimajo škode samo podjetja, marveč tudi vsa skupnost.

V. Petrovič

KULTURNI OBZORNIK

NAŠA ANKETA O GLEDALISKIH VPRAŠANJH

Gledališče in delavci

Ne s poplivenjem repertoarja, marveč le s splošnim in enakomernim dvigom kulturne ravni delavskega razreda bo delavec postal stalen obiskovalec gledaliških predstav

Eno od osrednjih vprašanj, ki danes zaposluje vodstva kulturnih ustanov, je zlasti, kako pritegniti delavce, da bi bolj odločno kot doslej stopili v kulturno življenje. Geslo »kulturo delovnemu ljudstvu« je imperativno razglasheno in naj bi kot splošna norma peljalo za vse in vsakogar, ki kakorkoli sodeluje v našem kulturnem snovanju. Spričo dejstva, da delavec s svojim delom ustvarja gmojne temelje za kulturni razvoj, je več kot upravičena zahteva, da bodi tudi udeleženec kulture, da bodi njena usmerjenost o celoti v korist delavskega razreda, in končno, da bodi delavec tudi njen soustvarjalec. Te stvari so jasne in tu ni treba izglubljati besed. Vendar se gesla laže postavljajo kot uresničujejo. Povsod, na vsakem sestanku, kongresu, seji in zborovanju lahko slišiš, da je kultura z osemi njenimi sadovi po križih kulturnih ustanov in kulturnih delavcev domala zaprt delavcu, da je ta ne razume in da mu je »odtujena«.

Napak bi bilo misliti, da je to, kar imenujemo s skupnim imenom naša kultura, tudi v preteklosti omogočil kdo drug kot — posredno seveda — delovni človek. Človeško delo je pač temelj in prvi pogoj za nastanek vsake kulture. Kultura sama pa je neko doseženo stanje, ki nikdar ne ostane enako, marveč je v nenehnem gibanju in razvoju in novi rodovi in novi razredi doprinajajo svoj delež k že doseglim stvaritvam. Pri nas je zdaj orsta na delavskem razredu, da skladno s svoj ologo v našem življenju oblikuje tudi kulturo.

Vsako teorijo najbolje preverja praksa, šolsko učenost dopolnjuje ali popravlja življenje. Ali je v kakih dolgi razpravi povedano kaj novega, najlažje ugotovimo po tem, da skušamo oso stvar ponoviti v preprostih besedah. Mišlim, da lahko storimo to tudi mi in zato navedimo konkreten primer.

Glede na glasove o kranjskem Prešernovem gledališču, na katero so padli očitki, da delavcu premalo nudit in da mu je po svojem repertoarju odtujeno, so se pojavili tudi klici, češ da tako gledališče v Kranju ni potrebno, ker je tudi predrago. V položaju, ko si kranjsko gledališče šele ustvarja občinstvo in tradicijo, ki je brez nje majav obstoj vsake podobne ustanove, ko skuša z vsem, kar zmore s svojim mladim in številčno šibkim ansamblom, dokazati pozitivno ologo v delavskem mestu, so padli predlogi, naj bi iz tega poklicnega gledališča, ki si je v nekaj letih obstoja priborilo svojo življenjsko upravičenost, napravili polpoklicen teater, ali z drugimi besedami, stopili naj bi za korak nazaj, v dobo amaterstva in morda celo čitalništva. Ta predlog je sicer sedaj propadel in kranjsko Prešernovo gledališče je prejelo svojo letošnji dotacijo, vendar ne bi bilo odveč, ko bi skušali iz tega povzeti nekaj zaključkov.

Ko iščemo vzroke, zakaj neko gledališče ne izpolnjuje v celoti svojega poslanstva, se najprej spomnimo na repertoar. V Kranju so mu očitali (a menda to ni samo v Kranju), da je »premalopripravljen za delavstvo«. Ta beseda kljub svoji lagodni površnosti in nepreciznosti opozarja na neko okoliščino, ki je ne bi smelo prezreti nobeno gledališko vodstvo. Vsako gledališče mora računati s svojim občinstvom, in to prav s tistim občinstvom, ki polni njegovo hišo. Za nas je n. pr. jasno, da neko ljubljansko gledališče ne more imeti isteške repertoarja kot ono v Kranju ali v Celju. Repertoar kranjskega gledališča bi moral ustrezati kulturnim potrebam mesta Kranja, kar bi se preprosto reklo, da mora postati za Kranjane »naše«, »domače«, po možnosti tako »domače« in »ljudsko«, kot so bile v Kranju igre pred 100 leti v dobi narodnega prebujenja, seveda na ravni, ki je pri nas že dosežena. Dejansko bi moralo to gledališče izpolnjevati delo amaterskih kulturnih društev, in sicer na višji stopnji. Seveda tega ni mogoče doseči s poplivenjem repertoarja, s popuščenjem pred težnjami nekulturnih posameznikov po prazni zabavi zaradi zabave. Če pogledamo na kranjski repertoar letošnje sezone, bomo našli najprej tri slovenska dela: Cankarjeve Hlapce, Zemljano Odločitev in Skufcevo Trnuljčico za otroke. Hrvaško delo, Vojnovičev Ekvinokcij, bi bržkone mogli kljub njegovi pomembnosti za jugoslovansko dramatiklo nadomestiti s kakim drugim, morda sodobnim avtorjem. Medtem ko je bilo Gehrtjevo Sesto nadstropje uprizorjeno za

odlič' gledalcem, pa je Ljubavni vozel Lope de Vega predstavljal špansko klasiko. Sledila je zgodba Johna van Druvena o pomladi in ljubezni Grlice glas, za njo pa Andersonova drama Zašlo je sonce in pariška novejeta, Bréoloni Napoleonovi huzarji, ki pod zgodovinskim plaščem prinašajo nekaj sodobnih vprašanj. Obnovljen je bil Klabungov Krog s kredivo in Volpone. Tak repertoar bi n. pr. lahko izbralo ljubljansko gledališče, medtem ko Kranjčani z njim niso zadovoljni. Gledališče jih namreč stane kakih 7 milijonov na leto in tako so nekateri izračunali, da je stalno gledališče v Kranju predraga stvar in da bi za denar, ki ga o ta namen daje mesto, lahko večkrat na leto organizirali obisk ljubljanske Drame o velikih skupinah(!). Na to, da v Kranju že obstoji gledališka tradicija, niso mislili, niti ne na to, da bi njegova okrnitev močno prizadela kulturno življenje v velikem kranjskem okraju, kjer Prešernovo gledališče z uspehom gostuje. Taki praktični računarji pač ne pomislijo, da v socializmu ne morejo biti kulturne ustanove samo v glavnih mestih, temveč se mora sok kulture pretakati po najmanjših kapilarah. Gledališke finance, repertoar in vsa druga vprašanja je možno reševati na razne načine, nikakor pa ne z demontiranjem kulturnih ustanov. Vsaka pridobitev, ki bi se je na ta način odrekli, bi pomenila velik minus za našo kulturo.

Konkretno je takole. Če bi pogledali stvar zelo od daleč — bi videli, kako živi in dela mlada kulturna ustanova kranjsko gledališče. Mlada je, zelo mlada. Celotno tisti, ki binajo v njeni neposredni bližini, si jo nekoliko nezaupljivo ogledujejo. Čemu to pri nas, toliko stroški, tu ni občinstva. Kranj je živel brez stalnega gledališča toliko let, zdaj pa ti pride socializem in pošilje delavcem gledališče, čeprav oni ne marajo zanj itd.

Ali res ne marajo zanj? Tudi če bi bilo to res — resnica je namreč ta, da bi že bežen pogled v doborano poljubnega nedeljskega popoldneva mimogrede izpodbil prazne očitke o odmaknjeno teatru od delavskih množic — bi ne mogli iti na to. Če natanko pomislimo, je naš orhojni znanstveni forum, Slovenska akademija znanosti in umetnosti, tudi »odmaknjena« preprostim očem in pojmovanju, vendar nihče ne postavlja vprašanja o njeni potrebnosti in umestnosti. Kulturna ustanova, ki zajema manjši krog občinstva in je omejena na določen kraj, je omejena na ostanje v tistem območju sol, iskra življenja in duhovno sredstvo, ki oplaja okolico. To velja za vsako kulturno ustanovo, za vsako kulturno društvo. Važno je torej, da si kulturna ustanova, gledališče pridobi ljudi. Nesporne je sicer, da odstotek delavstva v kranjskem gledališču med poprečno 3500 obiskovalci na uprizorjeno dramsko delo ni tolikšen,

kolikršen bi moral biti po naših željah in teoretičnih postavkah. Ta odstotek pa je na koncertih, na slikarskih razstavah, na predavanjih itd. še mnogo manjši kot v teatru.

Too. France Bratkovič, predsednik umetniškega sveta Prešernovega gledališča, je napisal o kranjskem Gledališkem listu te le premisleka predne besede: »Docela zgrešeno je smatrati repertoar za tisto univerzalno zdravilo, ki naj hitro in učinkovito odpravi vse težave. Preolade industrijskega delavstva v gledališki doornji v doglednem času ne bomo dosegli z nobenimi nasilnimi posegi v repertoar, najmanj z njegovim poplivenjem, marveč le s splošnim in enakomernim dvigom kulturne ravni delavskega razreda. To pa je proces, ki terja dolgo in počasno zorenje ob nenehnem, vztrajnem in oskrajnem prizadevanju kulturnikov vseh vrst.«

Vendar pa iz tega izvirajo velike naloge, ki so prav tako neogibno nujne, kakor je neogibno nujen za naš kulturni razvoj sam obstoj kulturnih ustanov, gledališč itd. Kakor se moramo enkrat za vselej otresti hlantanja in neučakanosti, ki se izražata v parolastou, tako je treba v kulturni gesla zamenjati z delom, in sicer z drobnim delom od človeka do človeka. Če vzamemo spet kot primer kranjsko gledališče in njegovo občinstvo, potem me oskušajmo ne more preplasti prodaja gledališke ostopnice, ki jim jih je brezplačno dal njihov sindikat, marveč vidim v tem primeru migljaj, kje je treba iskati in najti gledališko občinstvo. Tisti, ki mu je v trdem delu že minila večina življenja ter ni nikoli ali zelo redko stopil v gledališče, ta se na gledališče ne bo več ali vsaj ne tako hitro navadil. Drugače pa je z njegovimi otroki. Delavski otroci obiskujejo vendar danes šole in njihove potrebe po kulturnem življenju rastejo. Tu, s pogledom uprim v mlajše in najmlajše rodnice, je treba začeti delo.

Naloga gledališča pa je, kolikor mogoče prislunhiti temu novemu zorenju in pripravljenosti in usmeriti repertoar v bistvo u nekakšno prosvetlensko smer. Gledališče v Kranju kot tudi druga manjša gledališča bodo potem lahko uspela in vprašanja njihovega obstoja ne bo nihče več postavljal. Eksperimentalna pola bržkone ne bodo tu dobro odmevala. Vendar pa po izkušajah, da na deskih mnogo prej propadajo plehka kot n. pr. kvaliteta dela (značilen primer je velik uspeh Hlapcev o Kranju), menda ne bo nemogoče sestaviti takega repertoarja, ki bo tudi na podeželju ustvaril temelje za stalno gledališko publiko, to je repertoarja, ki bo hkrati vzgojen, zanimiv in zabaven in ki bo imel svojo umetniško in moralno vrednost ter idejno politično utemeljenost tudi v našem času.

France Novak

IZ NAŠIH KINODVORAN

Ljubimec New Orleansa

»THE TOAST OF NEW ORLEANS«. Režija: Norman Taurrog. V glavnih vlogah: Mario Lanza, Kathryn Grayson, David Niven. Produkcija: Metro-Goldwyn-Mayer. — Podjetje za izposajanje filmov Zagreb.

vseskozi sicer obrabljen, a že zmeraj učinkovit humor. Ponekod je ta humor celo prav živ in živoren, na primer v sceni, ki je posrežena satira na konvencionalna mešanska pravila o olikanem vedenju. Četudi le pozitivne ugotovitve ne morejo spravmeniti dejstva, da film nima prave umetniške vrednosti, pa vendar na drugi strani upravičujejo uspeh, ki ga bo film imel pri širokem občinstvu.

Tuje leksikalne novosti

Nemci izdajajo zadnje čase precej temeljnih del, med katere moramo šteti tudi »Novo nemško biografijo«, ki jo izdaja Zgodovinska komisija pri bavarski akademiji znanosti. Delo, ki ga sestavljajo že od l. 1923, je popolna predelana izdaja Splošne nemške biografije iz l. 1890. Zanimivo je, da bo po abertu tudi ta biografija obsegala 12 zvezkov: doslej je izšel šele prvi, ki obsega 800 strani.

Po načelu sestavljalcev so sprejeli v pregled osebnosti, v katerih delu in ustvaritvah je viden razvoj nemške zgodovine v znanosti, umetnosti, trgovini in obrti. Glavni urednik je univ. profesor Otto Graf von Stolberg-Wernigrade.

Prav gotovo bodo v biografiji podatki, ki so zanimivi tudi za slovensko zgodovino, saj najdemo že v imenu zvezkov obširne sestavke o skranjski vladarski rodovini von und zu Auersperg.

V. Bonak

LEONAŠIM MLADIM BRALCEM

OČKOVA SINOVA

Darko ima štiri leta in eno veliko strast: risanje. To vam je rojen talent; karkoli želiš ti nariše.

»Odlično si narisal to lokomotivo,« sem dejal Darku.

»To ni lokomotiva, to je petelin,« me je Darko zavrnil hladno in prezirljivo.

»Ah, da, seveda, pravi pravcati petelin. In to? To je gotovo ladja?« sem povprašal negotovo.

Darko me je pogledal nepopisno prezirljivo.

»Ne, to je teta Mica, ko tepe mačko,« me je zavrnil in pograbil svoje risbe ter mi dostojanstveno obrnil hrbet.

Od tega dne dalje me je Darko zelo hladno pozdravljaj in prav gotovo bi bil zadnji na svetu, ki bi mi priznal količkaj razumevanja za risarske spretnosti. Zaradi tega vam tudi ne maram povedati svojega mišljenja. Zato vam pa lahko povem, kaj se je nekega dne zgodilo z Darkom, Markom in njunim prijateljem.

Takoj po kosilu je morala iti mama na neko nujno konferenco. Marko je izkoristil priložnost in se zgrabil na ulico, da bi se igral. Oče je legel na divan, da bi bral časnik. Darko pa je poiskal papir in svinčnik, legel na treh na tla (to je njegova priljubljena lega, tedaj ima največ domisljic) in pričel marljivo risati kočo babice Rdeče kapice in volka, kako se plazí okrog nje.

Ko je narisal, je nagnil glavo na levo, potem na desno stran in zadovoljno ogledoval svoje delo. Toda po pravici povedano, koliba je bila precej čudna: vrata so z vrhom malo predrla streho, okno je viselo na vogalu, stopnice pa so držale naravnost na podstrešje. Tedaj je začel Darko risati dimnik na koči, in — zlomil se mu je svinčnik. »Ata, zlomil se je!« kaže brez moči in žalosten očetu svinčnik.

»Zlomil? Takoj ti ga bom ošlil,« mu de smehljaje oče, odloži časnik in vzame nož.

No, sedaj lahko riše dalje naš Darko. Riše volka. Nariše trup, glavo, toda ne more se spomniti koliko nog ima volk: šest ali osem. Toda zakaj ima ata?

»Ata?«

»Kaj je sinko?«

»Koliko nog ima volk?«

»Štiri.«

»Zakaj jih pa nima šest?«

Očka vzdihne. Ko bi vedel! Toda, kadar bere važne novice,

res ne utegne ukvarjati se s sinkom.

»Da se ne bi zapletel,« mu odvrne, ne da bi kaj razmišljal.

Darko riše dalje volka. Nekdo, ki nima umetniške domi-

»Marko, oj, Marko! Takoj pazi nanj in ne delajta mi hrupa, rad bi malo spal.«

Marko je bil jezen. Najraje bi nabunkal Darka, ker je moral zaradi njega priti domov in pu-

pa te mora vedno kdo varovati.«

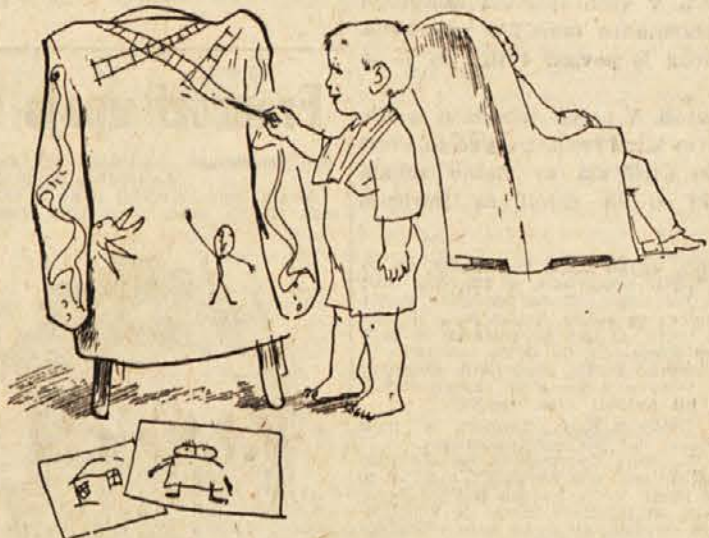
»Očka je ukazal,« mu odvrne Darko hladno in riše dalje, ko da Marka sploh ne bi bilo v sobi.

Očka je kmalu zaspal. Darko se je ves predal risanju. Sedaj riše nekaj novega, nekaj izrednega: krokodil je splezal na hrib in ugriznil v rep letalo. Marko, pa dolgčas mu je. V kaj časa gleda očka, Darka, pa spet očka in ne more premagat skušnjave. Tukaj je nepotreben, na ulici pa ga čakajo prijatelji. Tiho se ukrade iz sobe.

Darko pa ostane in tiho riše poleg spečega očeta.

Ko se očka prebudi, malo zaspalo pogleda na Darka. Nasmehe se, tedaj pa pogleda svojo obleko, ki je visela na stolu. Nenadoma poskoči ves jezen. Na rjavem volnenem blagu so se jasno odražale rdeče risbe, narisane z rdečim svinčnikom, ki ga je imel očka v žepu. Dve veliki kači sta se plazili po rokavu, na ovratniku je zrastle neko vejnatno drevo, ramena so prekrila železniške tračnice, na žepih sta se pa dajala slon s petimi rilci in gausen polip. Darko ni utegnil okrasiti tudi hlače.

Djurdje Bogojčević

šljije bi morda dejal, da je to navaden štedilnik. Toda to je vseeno volk, samo da dobi še rep in... svinčnik se spet zlomi. »Ata... zlomil se je!«

Očka, ki se je pravkar zatopil v branje, bi najraje vrgel svinčnik skozi okno. Toda obvlada se, spet vstane, vzame svinčnik in od časa do časa mrko pogleda Darka.

Darko riše volku rep. Čudovit rep, razširil se je po sliki kot oblak. Sedaj je risba gotova. Darko je že odprl usta, da bi se pohvalil očetu, toda nenadoma opazi strašno pomanjkljivost na risbi: kje je dim iz dimnika??

Tedaj se z vso vneto loti dima. Mota ga po nebu, po kolibi, krog za krogom. Dim — staja vse večji, vse strašnejši. Najprej je kazalo, da je pričela goreti samo kočica, nenadoma je pa bilo, ko da bi ogenj zajel ves gozd, celo volkov rep. In še vedno je rastel, ko...

»Ata!«

»Kaj je?« ga vpraša, in v glasu mu je čutili junaško samopremagovanje.

»Spet se je zlomil.«

»Ata!«

Očka pa se začne nenadoma čudno vesti. Časnik vrže na tla, poskoči kot bi ga nekaj pičilo, steče proti oknu, odpre ga in kliče na ves glas:

»Oh, otroče, koliko te je že, štiti igro. Zato mu maščevalno šepeta:«

»Oh, otroče, koliko te je že,«

Pot v svet

Napoti se svinja v svet. Sreča jo volk in vpraša: »Kam greš, svinja?« »V svet,« odgovori svinja.

»Grem še jaz s teboj,« pravi volk in gresta skupaj dalje. Sreča ju lisica: »Kam gresta?« vpraša. »V svet,« odgovorita svinja in volk.

»Vzemita še mene s seboj,« pravi lisica in vsi trije gredo dalje. Sreča jih zajec: »Kam greste?« vpraša. »V svet,« odgovorijo volk, svinja in lisica.

»Grem še jaz za vami,« reče zajec in vsi štirje gredo v svet. Hodijo, hodijo in nenadoma padejo v globoko jamo. Nikakor se ne morejo rešiti. Čakajo in postanejo lačni: »Veste kaj,« reče lisica. »Zapojmo, tistega, ki zapoje najvišje, pojemo.«

»Seveda,« reče zaspanka, »če se lotiš kakega drugega poklica, bom tvoja sreča, sicer ne bo nič!«

»Kaj naj potem postanem?« vpraša kmet obupan. »Postani trgovec!«

Kmet gre takoj domov, proda hišo, se preseli v mesto in postane trgovec. Še danes živi tak in je bogat in srečen.

Volk zatuli: »Uuu...« Svinja zakruli: »O, o, o!« Lisica zalaja: »E, e, e!« Zajec zacvili: »I...i...!«

Takoj popadejo zajca in ga raztrgajo. Čez nekaj časa postanejo zopet lačni.

»Veste kaj,« reče tedaj lisica. »Zapojmo!« Kdor zapoje najvišje, tega pojemo!«

»E, e, e!« laja lisica. »Uuu...« tuli volk. »O, o, o!« kruli svinja.

Zakoljeta svinjo in jo pojesta. Lisica pa na tistem skrije nekaj črev. Ko ju zopet začne mučiti lakota, privleče lisica odnekod svinjska čreva in jih začne jesti.

»Kaj pa ješ, botra?« vpraša volk.

»Eh, bratec, lastna čreva jem!« odgovori lisica.

»O, saj res! Še jaz bom svoja,« pravi volk in si razpara trebuh pogine in lisica poje še njega.

Tako je ostala lisica sama. Ali je zlezla iz luknje ali ne, ne ve nihče.

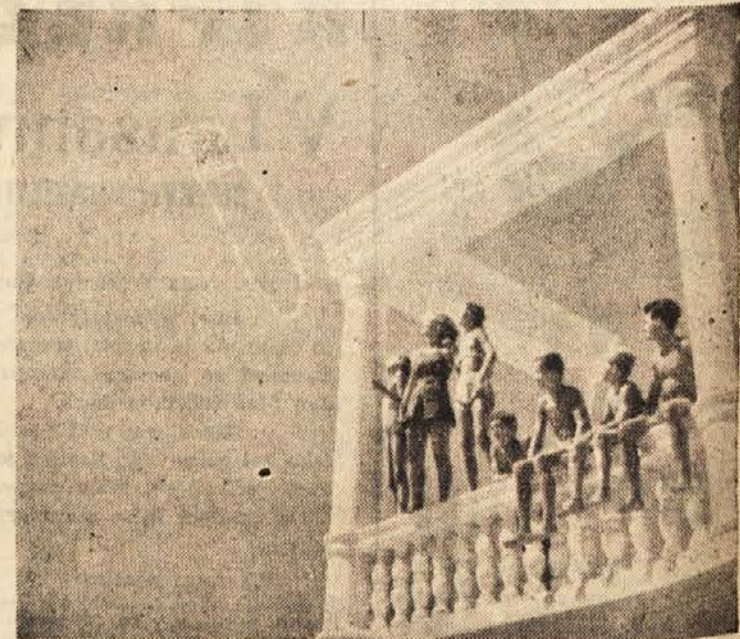
Zakaj je luna tako bleda

Nekoč sta sonce in luna družno sijala na nebu. Podobna sta si bila kot jajce jajcu. Oba sta bila enako lepa in oba sta enako močno svetila. Sonce je sijalo podnevi, luna ponoči; vsak večer pa sta se srečala na nebu. Takrat sta navadno poklepeta in šla potem dalje, vsak svojo pot.

Tako sta živela dolgo v slogi in ljubezni. Nekega dne pa se zberejo zvezde na prejo. Delajo in se menijo. Beseda da besedo in začno se pripraviti okoli tega, kdo je najlepši. Tudi luna se je začela bahati: »Kaj boste ve! Jaz sem najlepša in najsvetlejša! Kar poglejte me. Še sonce je v primeri z menoj nič. Jaz sem imenitnejša, saj sonce mojo noč spreminja v dan! To je vse njegovo delo.«

To je slišalo sonce. Ni maralo bahačev, takih še posebej ne. Razjezilo se je in sklenilo, da se maščuje.

Kot po navadi sta se sonce in luna srečala zvečer na nebu.

V počitniški koloniji ob morju

Konec šole

Juhuhu, samo se dvakrat bomo šli pred koncem spat, dvakrat bomo se odprli teko kljuko toskih vrat, polje pa adijo sola in čimprej knjige v kot — kajpak, če te dni ne pade, kak nesrečni cvek odkodi!

Letos se to kislo vreme kuja, cmeri kar tjavdan, vendar upamo, da z nami le potegne se kak dan, sicer letos res bledice ne preženemo iz lice — to pa huje je kot včasih spričevalo brez pete.

Kisa, kisa se, dežuje, figo kaže nam pomlad, če se še poletje skuja, bomo šli — v zapeček spat. V tej čobudri spomladanski bi postali vsi samo umazani kot Indijanci, kdor bi se ugodil v njo.

V dežju, v blatu bi še Bobek žoge bil kaj kmalu sit, in kako boš Indijance v tem vremenu šel loviti? Kak naj veš, če so mahnil v boj na konjih ali peš, in od kje te bodo ubili, če jim še za sled ne veš!

Radi šli bi na planine, tam pa vidimo, je sneg. (pravijo: za ozeblino kot nalaž najboljši lek!) Ker pa nismo med zmruhi, nam ne hasne ta nasvet: nam ta čas je bolj pri srcu sonce in ožgan hrbet.

Tudi morje, kakor kaže, letos padlo bo v vodó, če pač očka ne izmaže iz tagate se kake; že ves mesec namreč z mamó pričkata se za denar, in kni nam dostej je znano, nič kaj prav ne kaže stvar.

J. Kos

Morda v kako kolonijo pridemo za teden dva, da s staró tovarišijo ne zaplesnimo doma; sicer smo pa optimisti — vse še prav bo, brez strahu, saj kar glavno je, je tisto, da počitnice so tu!

UBOGI RIBIČ

Zbere Cigan nekaj denarja in si kupi nov kožuh. Hiti domov, pokazat ga Ciganiki. Na poti sreča ribiča. Na rami nosi mrežo.

»Dober dan, Cigan!« pravi. »Dober dan!«

»Kaj ne vidiš, da imam nov kožuh. Domov ga nesem pokazat,« odgovori ponosno Cigan.

»Kaj bi s kožuhom. Nosiš ga samo po zimi, čez poletje ti ga pa molji žro. Menjajval Jaz ti dam mrežo, ti pa meni kožuh. Podnevi boš lahko lovil ribe, ponoči pa lahko narediš iz nje šotor,« začne prigovarjati ribič.

Zamislil se Cigan, premišlja in pravi:

»Prav imaš! Kaj bi s kožuhom! Daj mi mrežo! Ne bo mi treba dosti delati. Podnevi bom ribe lovil, ponoči pa spal pod šotorom.«

Zamenjata in gresta dalje. Hodita, hodita in ujame ju noč.

»Spat pojdiva!« pravi ribič, leže, se dobro zavije v kožuh in zaspi. Cigar zabije medtem nekaj

količkov in si postavi šotor iz mreže. Potem leže še on.

Noč je mrzla. Burja brijje. Cigan se obrača, premetava, toda zaspati ne more. Zebe ga.

»Ubogri ribič,« si pravi ves drgetajoč, »gotovo je že zmružil. Kaj bi ne, ko še mene zebe, ki sem notri, kako je šele njemu, ki je zunaj.«

Srečni in nesrečni

Nekoč sta živela dva kmeta. Hiši sta jima stali druga poleg druge. Eden je bil bogat, drugi pa reven. Revni je sicer vsa čas pridno delal, toda delo mu nikakor ni šlo od rok.

Nekoč gre ponoči na polje pogledat, če je vse v redu. Kaj zagledal! Na sosedovi njivi neka tuja ženska seje rž.

»Kaj počneš tukaj?« jo vpraša mož.

»Rž sejem,« odgovori.

»Kdaj prideš k meni sejat,« jo znova vpraša revni kmet.

»Nikoli!«

»Zakaj potem seješ na sosedovi njivi?«

»Ker sem njegova sreča.«

»Ti, kje pa je moja sreča?« vpraša kmet.

»Tam za mejnikom je, spi.«

Kmet steče h kamnu in zbudi svojo srečo.

»Poslušaj, Sreča, vstani, pojdi na mojo njivo sejati rž!« dé kmet in strese ženo, ki je ležala za mejnikom.

»Ne grem!« odvrne le-ta, vsa za spana.

»Zakaj vendar ne greš?«

»Zato ker nisem nobena kmečka sreča!« se odreže Sreča.

»Saj si vendar moja sreča!« zastoče kmet.

Na paš

ČEŠNJE

Češnje v vrtu se rdečijo. Neječek nanje čaka, mimo njih koraka, prepočasni mu zoriijo.

Tudi Janez čaka nanje, čaka Marijana, vedno nasmejana, dolgo se ji zdi čakanje.

Caka Tonček, čaka Drejca, vsi jih že želijo, a jih ne dobijo, saj je previsoko veja.

Spodnja veja je visoko, vsak jo samo gleda in tako, seveda, ne doseže češenj z roko.

Kmalu v hiši bo veselje, stric jim jih nabere, prav lepo opere in izpolni vroče želje.

Takrat bodo češnje rdeče, to bodo zobali, z njimi se sladkali, lica jim porde od sreče.

Vida Taufer

KONJICEK

A	L
A!	D R J
N	E L Z
E	E I B

Začni s črko B in skači kot šahovski konjček. Dobil boš lep pogovor.

Manica:

UGANKI

Kdo je ta, ki vse popije, vse posrka kar dobi, sam pa nikdar niti zunaj niti znotraj moker ni.

(Sonce)

Ubožec ne more hoditi, ne žvižgati, ne govoriti, a je vesel in zdrav in z njim je kar vse prav.

(Dete v zibelki)

DNEVNE NOVICE

Rezervni oficirji pravne stroke imajo 18. junija 1954 ob 17. uri predavanje v domu JLA, soba št. 141. Predaval bo dr. Čeničič: »O socialnem zavarovanju vojskih oseb.«
Na fakulteti za arhitekturo TVS je v središču 9. t. m. diplomiral z odličnim uspehom tov. France Ivanšek. Čestitamo! — Revija »Arhitekt.«
Drž. Glasbena šola (Večkova 7) priredi javno produkcijo svojih učencev dne 17. junija ob 18. uri v mali harmonični dvorani Sporedi kot vstopnice bodo na razpolago pri blagajni pol ure pred produkcijo.
Državna glasbena šola, Moste priredi javno produkcijo svojih učencev dne 18. junija ob 18. uri v veliki dvorani Slovenske filharmonije.

UMIRO NOVO ZANIMLJIVO
MARKIZA POMPADUR
HISTORISKO-LJUBAVNI ROMAN!

Tečaj za nogometne trenerje. — 1. Tečaj bo v Rovinju od 1. do 23. junija 1954; 2. Prijave pošiljate preko svojih podvez vključno do 16. t. m.; 3. Pogoji za sprejem so naslednji: a) mala matura ali nižja šolska izobrazba; b) odslužene vojaške rokave; c) da je bil aktiven nogometaš najmanj 5 let; d) potrdilo pristojne Sportne ambulante; e) starost 25 do 40 let; f) da je državljan FLRJ; g) da se obveže po končanem tečaju delati aktivno v korist nogometa. 4. Tečaj organizira Institut za telesno vzgojo skupno z Nogometno zvezo Slovenije in organizacijo Zveze nogometnih trenerjev Slovenije.
MOTOX sredstvo prosto moljem zahtevaj povsod, ker le če boš uporabil MOTOX boš za svojo obleke brez skrbi!

Umrlj so v Ljubljani
Danko Mrzel, otrok. Pogreb bo v sredo ob 15. uri v Dravljah.
Anton Koželj, upokojenec. Pogreb bo v sredo ob 18. uri na Zalah.

»Antikomarcin«
DIMNE SVEČKE
SO PRAKTIČNO IN
UCINKOVITO SREDSTVO
PROTI KOMARJEM
Pošilja:
»VETPROM« - BEOGRAD
SVETOZARA MARKOVICA 14

Prvikrat v Jugoslaviji
Zahtevajte v vseh knjigarnah
ANDERSENOVO PRAVLJICO

»KRALJICA SNEGA«
»NOCMETNI DOŽIVLJAJI«
Ko bodo naši otroci brali besedilo in gledali slike v 3 dimenzijah, bodo dobili čisto drugačno, mnogo lepšo in popolnejšo predstavo o osebah te pravljice, videli jih bodo kakor na gledališkem odru in zdelo se jim bo, da so med njimi.
V knjigi je 30 tridimenzionalnih slik z besedilom in opremljena je s posebnimi naočniki, skozi katera gledamo te slike.
Tiskana je v cirilici in latinici, stane pa samo 200 din.
Naročila sprejema:
NOVINSKO-IZDAVAČKO PREDUZEČE
Društva novinarjev Srbije, Beograd, Terazije 31
Telefon 28-451 — Poštni predal 225 — Tekoči račun pri Narodni banki v Beogradu, št. 103-T-140
KNJIGARNIŠKI POPUST 15%!
PRIPRAVLJA SE VELIKA ŠPORTNA REVIIJA:
»NOGOMETNI DOŽIVLJAJI«
izpod peresa Ljubomira Vukadinovića, posneti tudi v 3 dimenzijah. Revija bo zajela najvažnejše nogometne dogodke Dinamo: Crvena zvezda, Belgija: Jugoslavija, Anglija: Jugoslavija ltd., kakor tudi več drugih reportaž iz življenja naših znanih nogometašev.
TA REVIIJA BO VELIKEGA FORMATA. PREDVIDEN JE TUDI OGLASNI DEL, POSNET TUDI V 3 DIMENZIJAH!

GLEDALIŠČA

DRAMA
Sreda, 16. junija ob 20: Shakespeare: Romeo in Julija. Abnoma C. (Julija) — Duša Počkajeva, Romeo — Andrej Kurant, Mercutio — Vladimir Skrbinšek.
Cetrtek, 17. junija: Zaprt.
Petek, 18. junija ob 20: Harris: Molčeca usta. Premiera. Proslava 40-letnice umetniškega delovanja Janca Cesarja. Izven. (V opernem gledališču.)

OPERA
Sreda, 16. junija ob 20: Prokofjev: Zaljubljen v tri oranže. Za sinderkat Univerze in TVS (Galerijski sedeži in stojišča v prodaji).
Cetrtek, 17. junija ob 20: Prokofjev: Zaljubljen v tri oranže. Abnoma red B.

MESTNO GLEDALIŠČE
Ljubljana, Gledališka pasaža
Sreda, 16. junija ob 20: Otto Beer: Tišina — snemanje Red Sreda. Vstopnice so tudi v prodaji.
Cetrtek, 17. junija ob 20: Aristofanes: Lisistrata. Izven.

SENTJAKOBSKO GLEDALIŠČE
Sobota, 19. junija ob 20.15: J. Spicar-M. Pišl: Naj bo stara ali pa mlada. Ljudska spevoigra. Krstna predstava. Premiera.
Nedelja, 20. junija ob 20.15: J. Spicar-M. Pišl: Naj bo stara ali pa mlada. Ljudska spevoigra. Izven.

MESTNO LUTKOVNO GLEDALIŠČE
Levstikov (Sentjakobski) trg
Sreda, 16. junija ob 16: Kuret: Obuti maček. Za Osnovni šoli Vače in Turjak.
Cetrtek, 17. jun. ob 16: Kuret: Obuti maček. Za Osnovno šolo Vodice. Nekaj vstopnic je še na razpolago.
Petek, 18. junija ob 17: Pengov-Simonič: Zlata ribica. Za Osnovno šolo Sela-Hinje.

XI. Mariborski teden
od 7. do 15. VIII. 1954
VELIKA GOSPODARSKA,
KULTURNA
IN ŠPORTNA REVIIJA
Na železnici 25% popusta!

RADIO

Nedelja, 20. junija ob 11: Malik: Zogica Marogica.
Prodaja vstopnic za nedeljsko predstavo v soto od 11 do 12.30 pri blagajni Mestnega gledališča v Gledališki pasaži, med tednom pa tudi telefonom 32-020. Blagajna v gledališču je odprta pol ure pred predstavo.

Dnevni spored za sredo 16. junija
Poročila: 5.35, 6.00, 7.00, 13.00, 15.00, 17.00, 19.45 in 22.00.
5.30-7.30 Dobro jutro, dragi poslušalci! (pester glasbeni spored) — vmes ob 5.45-5.55 Jutranja telovadba — 6.30-6.55 Radijski koledar in pregled tiska — 7.20 Za gospodinje — 12.00 Lahka glasba — 12.20 Nasveti za dom — 12.30 Opoldanski koncert: Josef Haydn: Simfonija v G-duru »Oxfordska« — 13.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 13.45 Za pionirje — 14.05 Od melodije do melodije, vmes ob — 14.40-14.45 Kaj bo danes na sporedu — 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.30 Vera Albrehtova: Puncica se je vrnila (radijska igra) — 16.05 Koncert po željah — 17.10 Slovenske narodne pesmi poje akademski sekstet, vmes igra harmoniko Avgust Stanko — 17.45 96. lekcija tečaja angleškega jezika — 18.00 Operna in lahka glasba — 18.45-19.45 Prenos II. polčasa mednarodne nogometne tekme za svetovno prvenstvo: Francija — Jugoslavija v Basu (prenos iz Beograda) — 20.00 Radijska igra: Štiri balkonske scene — 20.45 Večerni orkestralni spored — 22.15 Igra plesni orkester Radija Zagreb — 22.35-23.00 »Moderni plesni orkesteri« — Ted Heath, Kurt Edelhagen — 23.00-24. Oddaja za tujino — na valu 327.1 m (prenos iz Zagreba).

RADIO KOPER
Dnevni spored za sredo, 16. junija
14.15 Beležke o kulturnem življenju — 14.45 Od Triglava do Jadrana — 15.00 Rezervirano za prenos mladinskega festivala — 17.00 Okoli Straussa in Lehara — 17.30 Z narodno pesmijo in plesij po Srbiji — 18.15 Za vsakogar nekaj! — 19.20 Sport.

MARIBORSKE VESTI
DEŽURNA LEKARNA:
Sreda, 16. junija: lekarna »Melje«, Meljska c. 2.

RADIO
5.30-7.30 Prenos sporeda Radija Ljubljana — 7.30-7.50 Slovenske narodne pesmi — 7.50-8.00 Objave in oglasi — 8.00-8.15 Veliki orkestri igrajo lahko glasbo — 8.15-8.20 Za naše gospodinje — 8.20-8.30 Zabavna glasba

KINO

PARTIZAN: amer. film »Zgodbe iz predmestja«. UDNARNIK: jug. film: »Hiša na obali«. POBREŽJE: amer. film: »Prva dama Amerike«. STUDENCI: amer. barvni film: »Vi-harni zalivi«. LETNI KINO SOLA: ameriški film: »Prva dama Amerike«. SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE: Sreda, 16. junija ob 15 in 20: Tri igre o ljubezni in ljubosumju. Gostovanje in Celju. Cetrtek, 17. junija ob 20: Verdi: Rigoletto. Red A.

CELJSKE VESTI

MESTNO GLEDALIŠČE CELJE
Sreda, 16. junija ob 15.30 in 20: Tri igre o ljubezni in ljubosumju: Jean Bernard-Luc: »Poslednja noč«, J. M. Synge: »Senca v globeli«, L. Trevers: »Don Juanovo pismo« — Izven. Gostovanje Slovenskega narodnega gledališča iz Maribora.
Petek, 18. junija ob 20: Somin: »Atentat«. Gostovanje v Zalcu.
Sobota, 19. junija ob 20: Budak: »Klobčič«. Izven

VESTI Z JESENIC

MESTNO GLEDALIŠČE JESENICE
Sreda, 16. junija ob 18.30: Tjardović: »Mala Floramy« Zadnjič.
Predstava v korist poplavlencev celjskega in krškega okraja. Predprodaja vstopnic v torek in sredo od 10-12. Zveze z vlaki ugodno.

RAZPIS SLUŽB

Upravni odbor Zavoda za rehabilitacijo invalidov zdravilišče Laško, razpisuje 3 mesta fizioterapevta z dovršeno fizioterapevtsko šolo, v zvanju medicinski tehnik ali medicinski tehnik-pripravnik. Plača po uredbi ter dopolnilna plača po pravilniku o plačah. Stanovanje in hrana v zavodu. Nastop službe 1. ali 15. julija 1954.

DROBNI OGLASI

VAJENCA sprejme pekarna v Rogaske Slatini. Učni pogoji: starost 15 do 17 let, 14 dnevna preizkušnja, 2 razreda nižje gimnazije, predpreizkušnja sprejemni izpit iz slovensčine in matematike. Plača po uredbi, stanovanje v hiši. Prijave do 25. junija 1954. 2104

RAZPIS

ELEKTROGOSPODARSKA ŠOLA V CERKNEM, okraj Tolmin, bo v šolskem letu 1954-55 sprejela 50 mladincev v I. letnik.
Prijave za vpis bo šola sprejemala do 10. julija. Kandidati morajo poleg prijave predložiti še: Točen naslov staršev odn. varuha, rojstni list in zadnje šolsko spričevalo.
Sprejemni izpiti iz slovensčine in matematike se bodo vršili 13. julija v šolskih prostorih.
Za vse ostale informacije naj se starši obračajo na EGS Cerkno, okraj Tolmin, Slovensko Primorje.
EGS, CERKNO

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »KOMUNA«
Ameriški film
»ŽIG PRETEKLOSTI«
Tednik: Filmske novice št. 24. — Predstave ob 16, 18 in 20. Prodaja vstopnic od 10-11 in od 15 dalje.

KINO »UNION«: amer. barvni film: »Ljubimec iz New Orleansa«. Tednik: Filmske nov. 24. Predstave ob 16, 18 in 20. uri.
KINO »SOCA«: amer. film: »Macao«. Tednik. Predstavi ob 18 in 20. uri. Predprodaja vstopnic od 10-11 ter od 17. ure dalje.
LETNI KINO »TABOR«: amer. bar. film: »Niagara«. Tednik. Predstava ob 20.30. Mladini izpod 16 let vstop prepovedan
LETNI KINO JLA«: ameriški film: »Uročene«. Tednik. Predstava ob 20.30 uri.
LETNI KINO »BEZIGRAD«: amer. barvni film: »Ljubimec iz New Orleansa«. Tednik. Predstava ob 20.30 uri.
Predprodaja vstopnic v vseh treh letnih kinematografih uro pred pričetkom predstave.

KINO »TRIGLAV«: ameriški film: »Poštna postaja«. Tednik. Predstavi ob 18 in 20. uri. Prodaja vstopnic od 17. ure dalje.
KINO »SISKA«: am. film: »Preobrat«. Predfilm: »Kreševski kovači«. Predstave ob 16, 18 in 20. uri. Prodaja vstopnic od 15. ure dalje.
KINO JESENICE »RADIO«: francoski film: »Fanfan la Tulipe«. Predstavi ob 18 in 20. uri.
»PLAVŽE«: amer. film: »Rdečelaska in kovboj«. Predstava ob 19. uri.
KINO CELJE »UNION«: amer. film: »Na slabem glasu«. Predstavi ob 18 in 20. uri.
»DOM«: amer. film »Ulični vogali«. Predstava ob 18.15.
LETNI KINO »CELJE«: ameriški film »Ulični vogali«. Predstava ob 20.15 uri.
KINO PTUJ«: ameriški film: »Glej ptička«.

KINO »SLOGA«
Premiera ameriškega filma
»KLOVN«
Tednik. Predstave ob 16, 18 in 20. uri. Ob 10. uri je matineja istega filma. Predprodaja vstopnic od 9 do 11 ter od 15. ure dalje.

NATEČAJ
za plakat o potrebi telesne vzgoje
Na predlog žirije, katere člani so: Otmar Kreačič, predsednik Partizana Jugoslavije, Andrejevič-Kun Djordje, profesor Akademije likovne umetnosti, Mihailo Petrov, akademski slikar, dr. Ivko Fušček in Stevan Maksič, člana Partizana Jugoslavije, je Zveza za telesno vzgojo, izvršni odbor Partizana Jugoslavije, sklenil, da se rok za predložitev del, določen do 30. maja, podaljša do 15. septembra 1954.
Žirija je ugotovila, da je odziv zelo majhen glede na višino in število nagrad ter na družbeni pomen tega plakata.
Predvidene so naslednje nagrade: I. 50.000 din; II. 30.000 din III. 25.000, IV. 15.000 din. Nekaj del bo odkupljenih.
Vsa doslej predložena dela pridejo v poštev ob končni izbiri.
Podrobnejše informacije lahko dobite v Partizanu Jugoslavije, Zveza za telesno vzgojo, Beograd, Terazije 35-III, tel. 20-263.
Izvršni odbor Partizana Jugoslavije, Zveza za telesno vzgojo.

Šefa računovodstva
potrebujejo Kordunski rudniki nekovin, Topusko. Stanovanje za samce in oženjene zagotovljeno. Plača po tarifnem pravilniku. Ponudbe pošljite na naslov:
KORDUNSKI RUDNIKI NEKOVIN — TOPUSKO
Morebitne informacije telefon 38-716, Zagreb

Natečaj
za štipendije »Fonda Srpskog poslanika« za študije v Angliji
Komisija za kulturne stike s tujino razpisuje natečaj za nekaj štipendij »Fonda Srpskog poslanika« za šolsko leto 1955-56.
Za štipendije lahko prosijo diplomirani študentje vseh fakultet, kakor tudi študentje, ki so dovršili prvo leto študij ter dosegli odlične ali najmanj zelo dober uspeh. Izjemoma pridejo v poštev tudi absolventi.
Štipendija traja eno šolsko leto.
»Fond Srpskog poslanika« določa po svojem statutu za kandidate naslednje pogoje:
1. da so jugoslovanski državljani,
2. da so neozhejeni oziroma neozhejene in da niso stari nad 25 let,
3. da so izpolnili vojaško obveznost,
4. da niso prej študirali v tujini, zlasti ne v Veliki Britaniji in ZDA,
5. da so se med študijami odlikovali tako v delu in zanimanju za svojo stroko kakor tudi z moralnimi kakovostmi, o čemer morajo predložiti priporočila dveh univerzitetnih profesorjev, ki sta jim predavala,
6. da znajo angleški,
7. da so zdravi.
Prvenstvo pri izbiri bodo imeli kandidati, katerih starši so izgubili življenje v vojni.
Prošnje je treba poslati svetom za znanost in kulturo ljudskih republik. V zveznih ustanovah zaposleni prosilci naj pošljejo prošnje neposredno Komisiji za kulturne stike s tujino, Beograd, Birčaninova 6-IV.
Prošnji, ki mora obsegati kratek življenjepis z natančnim naslovom sedanjega bivališča, je treba priložiti naslednje dokumente: potrdilo o državljanstvu, potrdilo, da je prošilec oproščen plačevanja davkov, originalno diplomno, potrdilo fakultete o izpitihi iz predmetov in s kakšnim uspehom; originalni diplom oziroma potrdilo fakultete je treba priložiti tudi njun prevod v angleščini (neoverojljen), izpisek iz matične knjige, potrdilo, da je neozhejen ali neozhejena, potrdilo o izpolnitvi vojaške obveznosti, potrdilo fakultete, da ni študiral v tujini, zdravstveno izpričevalo, dvoje priporočil profesorjev, ki sta mu predavala, potrdilo o znanju angleščine in štiri fotografije.
Razen navedenih dokumentov morajo študentje z zaključenim prvim letom ter absolventi predložiti originalne svojih maturitetnih izpričeval in njihove prevode v angleščino, ki morajo biti overojljeni. — Prošnje in dokumente je treba poslati do 25. avgusta 20. julija 1954.
Prošnje, ki jim bo manjkala katera izmed navedenih prilog, ali ki bi prispele po določenem roku, ne pridejo v poštev.
(Iz Komisije za kulturne stike s tujino)

OD 29. JULIJA DO 3. AVGUSTA 1954
BO V LESKOVČU
SPECIALNI TEKSTILNI SEJEM
EDINSTVEN TE VRSTE V DRŽAVI
PRAVICO SODELOVANJA NA SEJMU IMAJO
PROIZVAJALCI IN PREDELOVALCI TEKSTILA
Rok za pošiljanje prijav je do 30. junija 1954
OBVESTILA DAJE:
ODBOR ZA SEJEM V LESKOVČU — TELEFON 460 —
BRZOJAVNI NASLOV: SAJAM

LISKI RUDNIKI NEKOVIN, RIČICE pri Lovincu
potrebujejo
samostojnega knjigovodjo
Stanovanje zagotovljeno, plača po dogovoru
Ponudbe pošljite na LISKE RUDNIKE NEKOVIN, RIČICE, z. p. LOVINAC. Telefonske informacije št. 38-716, Zagreb

»BOSANKA«
TOVARNA LESENIH PLOŠČ
V BLAŽUJU PRI SARAJEVU
RAZPISUJE
NATEČAJ
za tehničnega direktorja tovarne
Pogoji: da je inženir gozdarstva s petletno prakso v izdelovanju vezanih plošč in furnirja ali večletni praktik v protivodnji obeh vrst
Stanovanje zagotovljeno — Plača po pogodbi
Ponudbe pošljite na naslov:
»BOSANKA« — TVORNIKA DRVENIH PLOČA —
BLAŽUJ KOD SARAJEVA
Telefon 92-39 in 92-40

ORGANIZACIJE ZK RADELJ OB DRAVI SO ANALIZIRALE UGOTOVITVE III. KONGRESA

Nezanimanje in neodgovornost za gospodarjenje rodi slabe posledice

V Radljah ob Dravi je bila seja občinskega komiteja ZK, na kateri je sekretar Silvo Lasnik nakazal stanje na področju radeljske občine v zvezi z delavskim samoupravljanjem. Dejal je, da delavci državnega posestva Radlje ob Dravi premalo poznajo probleme delavskega samoupravljanja, finančne uspehe podjetja in druge probleme. Upravni aparat posestva je ukrepal na svojo roko ter delavce ni seznanjal z raznimi ukrepi. Zato se delovni kolektiv tudi sedaj ne čuti odgovornega za slab gospodarski uspeh in za 60% plače. Se bolj kaže, da je bil primer kršenja zakonitosti in demokratičnosti pri podružnici Konstruktora v Radljah. Ob volitvah delavskega sveta in upravnega odbora tega obrata je sindikalna organizacija predlagala kandidatsko listo ter jo poslala v potrditve komisiji. Za volitve na mariborski direktiji. Šele dve uri pred razpisanim časom volitev so iz Maribora sporočili, da se s predloženo kandidatsko listo ne strinjajo ter so predložili svojo listo. Delavci so bili zelo presenečeni nad takim ravnanjem direktije ter so svoje negotovanje pokazali v samo 30 odstotni udeležbi na volitvah. Sekretar Silvo Lasnik je poudaril, da gre tukaj za primer, kako se birokracija po direktijah še vedno šopiri in krati pravice delovnim ljudem. Na intervencijo sodišča in drugih organov je direktija bila prisiljena volitve raz-

veljaviti in razpisati nove. Govoril je tudi o stanju trgovskih podjetij v Radljah, gostinstvu, obrti, gozdni upravi, LIP Vuhred. Na seji občinskega komiteja so menili, da bi bilo prav, če bi občinski odbor SZDL sklical sestanek vseh članov delavskih svetov in upravnih odborov in z njimi obravnaval vprašanja delavskega samoupravljanja v smislu smernic III. kongresa ZKS.

Letos več dohodkov iz gospodarskih organizacij, manj iz kmetijstva in obrti

Občinski ljudski odbor v Pivki je sprejel proračun dohodkov in izdatkov za vse tekoče leto. Proračun obsega 16.807.000 din dohodkov in prav toliko izdatkov. Prejšnja leta je imel občinski odbor dohodke v glavnem iz kmetijskih gospodarstev in obrti. Letos pa bo večji del dohodkov izvorila iz gospodarskih organizacij,

Z denarjem, ki je namenjen za investicije, bodo opravili razna komunalna dela po nekaterih vaseh, predvsem pivški vodovod; zanj je letos namenjenih 7 milijonov dinarjev. Preostali denar pa bodo porabili za popravilo vodovoda na Kalu, za lovišče na Juriščah, za vodnjak v Zagorju, za popravilo osnovnih šol v Kalu in na Juriščah, za izdelavo načrta za kulturni dom in za izdelavo drugih načrtov za dela, ki jih bodo opravili prihodnja leta. Občinski ljudski odbor ima nekaj sredstev na razpolago iz sklada za obnovo gozdov. Sklenil je, da bo večidel tega denarja porabil za popravilo gozdnih poti, za čistjenje in pogozdovanje gozdov.

O proračunu so na zborih volivcev že govorili. Ljudje so se z njim strinjali. Predlagali so pa še razne stvari, ki bi jih bilo treba opraviti. Vendar bodo ta dela preložili na prihodnje leto, z razen številnih drugih pomembnejših zgodovinskih znamenitosti, je v Celju tudi več ostankev rimske arhitekture. Zelo dobro sta ohranjena rimski stolp na Štandrovem trgu, (poslopje Mestnega gledališča) in rimski stolp v Razlagovi ulici, (Kocenov trg). Poleg stolpa v Razlagovi ulici, katerega bodo kmalu restavrirali, je tudi ostanek več metrov dolgega in dva metra debelega rimskega zidu. Gradbena dela pri ureditvi zaprtega Kocenovega trga so zahtevala primerno arhitektonsko ureditev in povezanost stolpa in zidov z ostalimi objekti na trgu. Sredi tega bo lep nasad, okoli pa lične klopi. Ponoči bo ves prostor osvetljen z starinskimi svetilkami. Tudi na Slomškovem trgu urejajo gradbeni delavci razpadajoče ostanke rimskih zidov; v Vodnikovi ulici, v središču mesta, pa so že obnovili visok rimski zid, ostanek nekdanje močene Celeie. Tudi na Okopih bo treba urediti ostanke iz rimske dobe.

Dvojni praznik na Jesenicah

Letos avgusta bodo na Jesenicah prvič praznovali občinski praznik. Spomnili se bodo prvih akcij, ki so bile od 31. julija na 1. avgust leta 1941. Takrat so se jeseniški kovinarji prvič uprli po vodstvom narodnega heroja Jože Gregorčiča, Toneta Čufarja, Matije Vernika, bratov Stražisarjev, Benedičičev in Kersnikov. Prvi partizani iz jeseniškega kovinarskega revirja so opravljali sabotažne akcije na industrijskih objektih, podirali so elektrovođe in rušili mostove. Zaradi podlih izdajalcev pa sta prvega avgusta 1941 padli prvi žrtvi, mlada skojceva Ferdo Koren in Viktor Arzenšek. Na občinski praznik bodo nji in ostalim postavili spomenik. Občinski praznik bodo povežali s proslavo 85-letnice železarne. V tem času bodo na Jesenicah razne kulturnoprosvetne, športne in druge prireditve. Odprli bodo tudi muzej in izdali knjigo o zgodovini železarstva na Gorenjskem. Z

V ptujskem okraju so za poplavljenec v Celju namenili enodnevni zaslužek delavci tovarn v Majšpruku, Kidričevem, kobilarni Turnišče in v ostalih kolektivih. Mestni odbor Rdečega križa v Ptujju je namenil za poplavljenca 50 tisoč din. Okrajni sindikalni svet 50 tisoč din in Okrajni odbor Rdečega križa 10 tisoč din.

V Celju obnavljajo ostanke rimskih zidov

Razen številnih drugih pomembnejših zgodovinskih znamenitosti, je v Celju tudi več ostankev rimske arhitekture. Zelo dobro sta ohranjena rimski stolp na Štandrovem trgu, (poslopje Mestnega gledališča) in rimski stolp v Razlagovi ulici, (Kocenov trg). Poleg stolpa v Razlagovi ulici, katerega bodo kmalu restavrirali, je tudi ostanek več metrov dolgega in dva metra debelega rimskega zidu. Gradbena dela pri ureditvi zaprtega Kocenovega trga so zahtevala primerno arhitektonsko ureditev in povezanost stolpa in zidov z ostalimi objekti na trgu. Sredi tega bo lep nasad, okoli pa lične klopi. Ponoči bo ves prostor osvetljen z starinskimi svetilkami. Tudi na Slomškovem trgu urejajo gradbeni delavci razpadajoče ostanke rimskih zidov; v Vodnikovi ulici, v središču mesta, pa so že obnovili visok rimski zid, ostanek nekdanje močene Celeie. Tudi na Okopih bo treba urediti ostanke iz rimske dobe.

Postanite naročnik »Ljudske pravice – Borbe« in zavarovani boste za primer nesreče

OD VSEPOVSOD

Letos so pričeli iz Kočevja proti Šalki vasi graditi lepo asfaltno cesto. Menijo, da bo gotova že konec prihodnjega meseca. Tako bosta imele Koevnik in Šalka vas dobro zvezo s Kerkovem. D

Letošnje prireditve »Svobode« v Boh. Bistrici so bile zelo dobre in zato so jih ljudje radi obiskovali. Tako je DPD »Svoboda« privabila v dvorano številne delavce, kmetičke ljudi in tudi inteligentje. Tudi država, ki so v Boh. Bistrici gostovala, so menili, da take publike kot tu ni daleč naokoli. R

V ptujskem okraju so našli kolo. radskega brodača na približno sto parcelah na površini 20 ha. Največ 11-

Ljudski odbor mestne občine Brezice je sklenil ustanoviti remonto podjetje, ki bo izvajalo razna instalacijska, kovarska, mizarska, zidarstva in druga dela. Za podjetje se zanimajo tudi razni investitorji, ki že komaj čakajo, da bi bilo podjetje ustanovljeno in da bi pričelo delati. Remonto podjetje ima že zagotovljena naročila, kar kaže potrebo na takem podjetju. Kajti na vidiku so večja popravila vajenskega doma, zdravstvenega doma, bolnišnice, vodovoda in drugih zgradb. — ne.

Gasilec na Jurjevici pri Ribnici so te dni začeli graditi gasilski dom. Prejšnjega je v zadnji vojni požgal okupator. Gasilsko skupino z ostalimi vajenci vasi Jurjevica. Kot in Braže so že dosedaj opravili za 150.000 din prostovoljnega dela. Delajo tudi v večernih urah. Požrtvovalnim gasilcem je dala tudi Okrajna gasilska zveza 250.000 ter občina Ribnica 100.000 dinarjev. Gasilski dom bo letos v surovem stanju dograjen. Stroški za gradnjo doma pa bodo znašali približno 2.160.000 din. O. K.

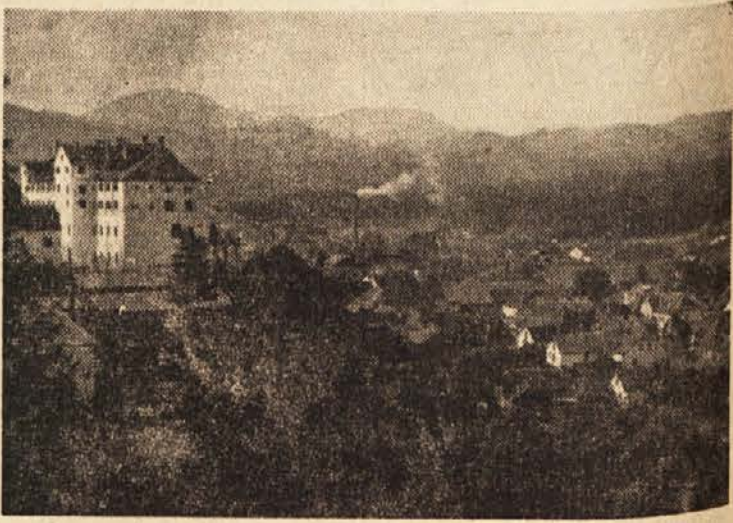
V slovenskem Gradcu so slavnostno zaključili taborjenje druge skupine pripadnikov predvojske vzgoje. Več ko 250 mladincev, ki so na taborjenju pridobili osnovne pojme vojaškega življenja. Razen 18 predmetov vojaškega in političnega znanja so kmetički mladinci postužali predavanja iz zemljepisja, zgodovine in iz drugih področij. Seznanili so se z notranje in zunanje-političnim položajem, gospodarstvom naše države, organizacijo ljudske oblasti in z raznimi drugimi vprašanji. R. D.

Slov. Konjec razveljavilje že mesec dni neonske ljudi. Nabavo teh ljudi so omogočila komijska podjetja. Na komunalni upravi pri občini pravijo, da jih bodo nabavili še nekaj, ki jih bodo montirali pri železniški postaji in na celjski cesti.

S čim se ukvarja OLO Šoštanj

Kako bodo reorganizirali gostinstvo — Posebna odločba naj bi preprečevala večjo škodo ob poplavih

Na zasedanju obeh zborov 69 gostišč. Med njimi je 29 državnih, 13 privatnih, 19 zakupnih, važnih vprašanjih razpravljali dve družbeni in 6 združbeni. Na tudi o reorganizaciji gostinske področja okraja bo po reorganizaciji gostinske mreže ostalo 21 zasebnih gostišč v manjših krajih in z manjšim prometom. V Šoštanju, Velenju, Pesjem, Ljubnem, Lučah, Smartnem ob Paki in v Mozirju zasebnih gostišč ne bo.

Pogled na Šoštanj

zaciji gostinske mreže ostalo 21 zasebnih gostišč v manjših krajih in z manjšim prometom. V Šoštanju, Velenju, Pesjem, Ljubnem, Lučah, Smartnem ob Paki in v Mozirju zasebnih gostišč ne bo.

Ljudski odbor inž. Cvahte je predlagal, naj OLO izda odločbo o preprečitvi velike škode pri poplavih, ki bi doletela boljše način obveščanja prebivalcev pred poplavi, očiščenje strug, odstranitev drevoja ob hudournikih in podobno. Odborniki, ki so sprejeli sklep o prisilni likvidaciji podjetij »Ultra« in »Elektroradio« v Šoštanju, ki sta bili dve leti predmet razprav na zasedanjih Okrajnega ljudskega odbora. Predlagali so, naj Saleška lesna galanterija ostane pri šoštanjskem Okrajnem mizarstvu, ker ima tam več možnosti za nadaljnji razvoj. Mestno ključavnarstvo v Šoštanju pa naj se združi s Tovarno konfekcije in gumbov. Za novega načelnika tajništva za notranje zadeve so imenovali Staneta Klemenčiča. Z imenovanjem Maksava Vežoviča za tajnika Okrajne gostinske zbornice se niso strinjali, ker Okrajna gostinska zbornica pri OLO ni iskala privolitve za to imenovanje. Razen tega so odborniki menili, da njegovo imenovanje ne zagotavlja uspešnejšega razvoja gostinske mreže v šoštanjskem okraju.

Nova šola v Cekovniku nad Idrijo

V priznani gorski vasi Cekovnik nad Idrijo, koder se je med vojno večkrat mudil slavni IX. korpus NOV, so nedavno slovesno odprli vrata nove šole. Imenovali so jo po primorskem heroju Janku Premrlu-Volkmu, ki je padel blizu Cekovnika. Nova šola, ki je bila vsa povojna leta velika želja prebivalstva, ima učilnico, stanovanji za upravitelja in hišnico, shrambo za učila in kleti za kurjavo in druge stvari. Učilnica je prostorna in svetla, vendar je sprito pomanjkanja denarja še niso mogli popolnoma opremiti. Celotni stroški znašajo skoraj 3 milijone din. Milijon in pol dinarjev je dal LOMO Idrija, ostanek pa so s prostovoljnim delom ter gradbenim in drugim materialom prispevali domačini sami. Te dni so začeli urejati tudi šolsko knjižnico. Za nabavo knjig je prispeval OLO Tolmin 30.000 din, nekaj knjig pa je dal republiški Svet za prosveto in kulturo. M. D.

Na občnem zboru Socialistične zveze šoštanjske občine so ugotovili, da je v šoštanjski občini vključenih v SZDL 72 odstotkov. Največji odstotek članstva beležijo v Topolščici (80 odstotkov) in v Šoštanju (77 odstotkov), medtem ko je v Ravnu vključenih samo 59 odstotkov volivcev. Nič bolje ni v Belih vodah, kjer je v organizaciji 56 odstotkov volivcev. S. J.

Mestni odbor Rdečega križa v Skofji Loki je na zadnji seji sklenil otvoriti postajo za prvo pomoč v Rečah in Godešcu. Pri tej seji sta sprejeli častni znački RK tovarišca Stefa Oblak iz Puštalja in Albina Lordo iz Rečah za požrtvovalno delovanje v organizaciji.

Ob koncu šolskega leta in v proslavo 45-letnice obrtno nadaljevanje šole v Skofji Loki so preteklo soboto odprli razstavo predmetov, ki so jih izdelali vajenci obrtno nadaljevalne šole. Šola je bila ustanovljena 1889. leta. Razstava prikazuje razen izdelkov vajencev tudi razvoj šole.

Komisija, ki je preteklo nedeljo pregledovala krompirjeve nasade v Skofji Loki, je ugotovila, da se je koleratski hrošč precej razširil, predvsem na njihah za dijaškimi domom in tudi drugod. Nevarnost je, da se tako velika, da bo nujno čimprej storiti vse potrebno, če hočemo preprečiti večjo škodo.

Dolgotrajno deževno vreme je precej oviralo razna gradbena dela. Vendar je v Skofji Loki komunalna uprava precej živahna. Razširjajo vodovodno mrežo, polagajo cevi, kjer sedaj vse potujejo vodovoda. Mestna občina gradi štiristanovanjske hiše.

Razen prireditve domačih društev v Domu kulture v Ljutomeru imajo zadnje dni tudi gostovanja. V petek je gostoval Toti veseli teater iz Maribora z »Veselim večerom«. Nato je v Ljutomeru gostovalo Mestno gledališče iz Ptujja z Drago Ruth in Gostovo »Dedinjco«, ki jo je režiral Peter Malec. V nedeljo zvečer pa so gjenjenci Glasbene šole v Ljutomeru pripravili koncert, s katerim zaključujejo letošnjo šolsko leto. P. J.

V parkih in med drevesnimi nasadi so postavili nove klopi. Tudi prostor pred poštnim poslojem je že precej uredjen. V kratkem bodo pričeli stranjavati še preostala poslopja, ki kvarijo lice trga. Razen tega pa se že tudi pričel asfaltirati cesto na spodnjem trgu. G. D.

Na občnem zboru šoštanjske »Svobode« so ugotovili, da se uslužbeni delovnih kolektivov premalo zanimajo za kulturno-prosvetno delo. Predsednik »Svobode« Jože Brunšek je poudaril, da je mesani pevski zbor sodeloval na 18 proslavah, medtem ko je godba na pihalni imela pet samostalnih koncertov v Konjicah, Rečah ob Savinji, Ljubnem in v Šoštanju. Upravni odbor je skrbel za dograditev »Doma Svobode«, ki so ga pred 23. maja, Lutkovni oder je v kpicem klem tui našudiraj »Rdečo kapico« in »Carobni klub«. Prvo igro so igrali desetak, drugo pa v pretekli Ljudska univerza je v pretekli zoni organizirala 26 predavanj in obiskovalo 41 oseb. Šahovska sekcia je teknovala v Rožanski Slatini, v Celju in na okrajnem festivalu v Mozirju, kjer je dosegla prvo mesto. Dramatska sekcia je bila zelo delovna ter je uprizorila na odh. Pristleyevega »Inšpektorja na sku«, medtem ko bodo še ta mesec uprizorili igro »Kajne«. Društvo ima okrog 360 članov, ki delajo v posameznih sekcijah. S. J.

Bralci nam pišejo:

Boj škodljivcem in boleznim sadnega drevja v Prekmurju

Na poti iz Murske Sobote do Lendave opazimo skoraj v vsaki vasi nešteto škodljivcev in raznih bolezni na sadnem drevju.

Glogov belin, zlatnica, ošenjev prelec, praštanar, vrbar, majski hrošč, gobar, cvetožer in listne uši so tako razširjeni, da bi se bilo treba proti njim množično boriti. Sadno drevje je okuženo z raznimi boleznimi (monilia, jablanova plesen, listna luknjitavost na kosčarjih). Vendar pa se samo ne more braniti, zato je naša dolžnost, da obvarujemo sadno drevje pred uničenjem. Vsakemu lastniku moramo šteti v zlo, če se sedaj pri naših prizadevanjih in sredstvih, ki jih imamo na razpolago, zapušča sadovnjak in pušča debela in veje obrasle z mahom in lišajem ter polne raznih škodljivcev. Znak naše malomarnosti in brezbriznosti je, če mladi plodovi in listje odpada predčasno. Prav zločin je, če dovoljujemo, da nas premagujejo škodljivci in bolezni, katerih bi se lahko ubranili.

Vinjen šofer gasilskega avtomobila

Ko je šofer gasilskega avtomobila v Mežici Ludvik Jaser vozil iz Prevalj v Mežico, je naložil na avto šest oseb. Zaradi vinjenosti pa ni na poti več obvladal vozila. Začelo ga je na cesti zanašati; Jaser je za vozil v občestni jarek, odtod pa je avto vrgel še v kup gramoza ob cesti. Avto se je prevrnil, nastala škoda so ocenili na 120.000 dinarjev. Le srečnemu slučaju je pripisati, da so vsi potniki ostali živi in zdravi. Šofer je bil obsojen na šest mesecev zapor.

Združni denar je poneverjal

Jože Balazič je bil več let poslovodja Kmetijske zadruge v Srednji Bistrici v Prekmurju. V zadnjem času si je v poslovilnosti na najrazličnejše načine začel prisvajati združni premoženje. Jemal je denar, ni plačeval združnih obveznosti in na vse mogoče načine oskodoval svojo poslovilnico. Revizija je ugotovila, da si je prislužil 103.000 din. denar je v glavnem porabil za gradnjo hiše, deloma pa ga je tudi zapravil po okoliških gostinlah. Razen tega je iz združne imovine dajal tudi posojila. Tako je posodil Ignacu Kreslinu 50.000 din združnega denarja, ne da bi to posojilo zabeležil v knjigovodstvu. Tudi sicer je posle opravjal skrajno malomarno in brezvestno. Ni vodil evidence o prodanem blagu in dnevnih izkupičkov ni odvajal v blagajno, tako da je s tem povzročil zadruzi škodo v znesku 227.316 din.

Okrožno sodišče v Mariboru je obsojilo Jožeta Balaziča na dve leti in tri mesece strogega zapor, povrtni pa mora Kmetijski zadrugi v

IZPRED SODIŠČA

Srednji Bistrici škodo v skupnem znesku 881.016 din.

Fantovska podivjanost

Za konec leta 1953 so fantje v Veliki Polani v Prekmurju v občinskem domu priredili silvestrovanje. Veselice sta se udeležila tudi kmetijska fanta Stefan Horvat in Ignac Zalik. Zaradi vinjenosti so se fantje pričeli pred dvorano že pred ponočjo pripraviti in pretepati. Ko je Stefan Horvat prišel iz dvorane, je opazil, kako Ignac Zalik beži pred fanti. Potegnili so iz šepa nož in hotel za Zalikom. Spotoma mu je sprožiljo ko ga je dohitel, je zavall nanj, ga podr na tla in ga večkrat sunil z nožem. Fantje, ki so spoznali resnost položaja, so ju razdvojili, a bilo je že prepozno. Zalik je mrtev obležal. Še mrtvega je Horvat z nogo brcnil v glavo. Na obravnavi se je ubijalec zagovarjal za vinjenostjo. Sodišče je upoštevalo Horvatovo vzornost življenja in ga obsojilo na štiri leta strogega zapor.

Motiv iz Cerkevga

Šink in hroščev so našli v Gorianci, pri Lovrencu na Dravskem polju, Vidu, v Markovcih, Hajdini in Staršah. Da bi preprečili nove okužbe in obvarovali krompiriško pred uničenjem, je Gospodarski svet OLO Ptuj sprejel odlok o večkratnem obveznem škropljenju krompiriške. Škrb za nabavo zaščitnih sredstev in za ustrežajoče število škroplilnic so prevzeli kmetijske zadruge.

Letos bo poslala Zveza borec NOV iz Maribora in okolice na taborjenje 627 otrok, od tega v Kaštel Lukšič 480, 19 na Vrbsko jezero v Avstriji in 9 v Savudriju. Približno 20 otrok bo taborilo s šolami. Ta-

Poplavljeni njeve spet orjejo

Celje, 15. junija. Na poplavljenem področju celjskega okraja, posebej pa še v krajih Vojnik, Skofja vas, Strmec, Dobrna, Lembrek in Jurkloster, je povodenj docela opustošila nad 300 hektarov obdelanih njiv, na več sto hektarjih njiv pa je rastlinstvo bolj ali manj uničeno. Spričo tega so Okrajni ljudski odbor in občinski odbori storili vse potrebno, da bi škodo popravili. Kakor hitro je voda odtokla in se je vrhnja plast rodovitne zemlje delno posušila, so zemljo pregledali kmetijski strokovnjaki in kmetom svetovali, kaj je treba storiti.

Seveda so najprej morali odstraniti z njih najraznovrstnejšo navlako, ki jo je naplavila voda. Kmetije in združničadijo na zoranih površinah pozen krompir in razne krmne rastline. Ponekod sejajo proso, pozneje pa bodo sejali tudi ajdo. Poplavljen njeve gnojijo z umetnim gnojem, kar bo pospešilo rast poljedelskih kultur. Delo na njivah je dobro organizirano in hitro napreduje, kar je pripisati pomoči, ki jo nudijo zadruge in državna posestva s strojno obdelavo. S tem bo marsikateremu kmetu povzročena škoda vsaj delno omlajna. Razen tega bodo škodo, ki jo je povzročila poplava, upoštevali tudi pri odmeri davka na dohodnino. F. K.